

GLG

GG — Bled
GG — Kranj
ALPLES — Železniki
JELOVICA — Škofja Loka
LIP — Bled
ZLIT — Tržič
AERO-CELULOZA — Medvode
GRADIS-LIO — Škofja Loka

Leto VIII — št. 1 — 1983

GLASILO SESTAVLJENE ORGANIZACIJE: ZDRUŽENO GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO »GLG« BLED

V tej številki vam predstavljamo delavce, ki so spregovorili o delu

*Vsem
bralcem
čestitke
ob
prazniku
dela
in
ob dnevu
osvoboditve*

Razvoj tudi o zaostrenih razmerah

Članice SOZD, Združeno gozdno in lesno gospodarstvo »GLG« so v letu 1982 gospodarile v zaostrenih gospodarskih razmerah. Te so bile izrazite predvsem pri tistih članicah lesne industrije, ki so proizvodno in prodajno najbolj povezane z gradbeništvom. Leto prej je ta del industrije (Jelovica in LIO Gradis) svoje kapacitete polno zaposlil v Italiji in Iraku, kar pa v letu 1982 ni bil slučaj in iz tega razloga so bili tudi nekoliko slabši rezultati, vendar glede na težavno situacijo še vedno zadovoljivi. Zastoj v prodaji stavbnega pohištva, gradbenih elementov in montažnih objektov je posledica močne gospodarske recesije, ki ni značilna samo za našo državo, temveč tudi za mednarodno gospodarstvo. Dosti ugodnejša pa je bila situacija pri prodaji masivnega in sestavljenega pohištva.

Čeprav je lesna industrija »GLG« doživela znatno nazadovanje v letu 1982, pa iz podatkov poslovnega poročila iz leta 82. ugotavljamo, da je še vedno iznad povprečja tako panoge v okviru Slovenije, kot tudi povprečja gospodarstva gorenjske regije. K temu je v veliki meri pripomoglo dejstvo, da se ta industrija oskrbuje z

lesno surovino iz območja. Oskrba je na podlagi temeljev plana SOZD-a zadovoljiva za vse članice SOZD-a z izjemo Jelovice Škofja Loka, ki ima še vedno težave pri zadostni oskrbi s kvalitetnim žaganim lesom, katerega potrebuje za njihov zahtevni program.

Prednost, ki jo imajo članice lesne predelave SOZD zaradi ugodne oskrbe z lesno surovino se je v letu 1982 posebno pozitivno odražala v rezultatih Aera, Tovarne celuloze v Medvodah.

V letu 1982 nekatere članice v SOZD-u kljub velikim naporom niso uspeli doseči planiranega izvoza, ker se je šele v drugi polovici leta izboljšali pogoji prodaje na tujem tržišču. Pri poslovanju s tujino je v letu 1982 v polni meri nastopila solidarnost med članicami, saj so se med seboj usklajevale potrebe pri uvozu. S to solidarnostjo med članicami je bilo omogočeno ugodnejše poslovanje od povprečja gospodarstva v celoti.

Poleg zgoraj že omenjenih rezultatov skupnega sodelovanja moram omeniti tudi združevanje lesne predelave v izgradnjo gozdnih komunikacij ter v razširjeno biološko vloga-

nje, ki so dosegla vrednost preko 50 milijonov din ter združevanje sredstev za premagovanje občasne nelikvidnosti v vrednosti 280 milijonov din. Pomemben premik so dosegli pri združevanju sredstev za investicijske programe, za katere smo se dogovorili za sovlaganje. Med temi naj omenim izvozno naravnane programe Alples Železniki in ZLIT-a Tržič, pri katerih sodelujejo ostale članice SOZD s sredstvi v vrednosti približno 50 milijonov din. Intenzivno se povezujeta tudi LIP Bled in GG Bled pri izgradnji mehaniziranega skladišča na Bledu ter kotlovnice v Bohinju. To so bili pomembni ukrepi, s katerimi bo treba v SOZD-u nadaljevati.

Z letom 1983 stopamo še vedno v zaostrene pogoje gospodarjenja in še težje razmere. Kljub temu pa vidimo, da naše članice planirajo zelo smelo, saj načrtujejo povečati izvoz napram lanskemu letu za 27% na konvertibilno področje. Za dosego tako zastavljenih ciljev se bomo morali v okviru SOZD »GLG« v čimvečji meri nasloniti na lastne sile, kar pomeni, da bomo morali bolj izkoriščati razpoložljive proizvode in prodajne

kapacitete, več bomo morali kooperirati, posebno v primerih, ko posamezna članica sama ne bo mogla prevzeti naročila in usmeriti investicije v dolgoročne izvozne programe. Poleg tega se bomo morali ob pomanjkanju bančnih sredstev v še večji meri dogovoriti za združevanje sredstev, za večjo usposobitev izvozne proizvodnje, prav tako pa tudi za združevanje sredstev za obratne potrebe.

To združevanje bomo morali speljati preko interne banke, za katero ustanovitev se intenzivno pripravljamo. Dolžni smo, da še nadalje razvijamo dohodkovne odnose, ki so trenutno v zastoji, in da v večji meri upoštevamo specifičnost teh odnosov, ki se morajo odraziti v enotnejši in skupni politiki do kmetov, kooperantov kot osnovnim dobaviteljem lesne surovine naši predelovalni industriji. Le s skupnimi močmi bomo prebrodili težave v katerih se nahajamo tako združene članice SOZD kot tudi družba v celoti. Tako bomo lahko v dobršni meri omilili še nadaljnje padanje realnih osebnih dohodkov naših delavcev in s tem tudi njihovega življenjskega standarda.

P. TOLAR

Analiza zaključnih računov članic SOZD GLG za leto 1982

I. SKUPNI REZULTATI

1. Uvodne ugotovitve

Skupni rezultati, izraženi v glavnih elementih gospodarjenja so imeli pri

članicah oz. dejavnostih SOZD »GLG« v letu 1982 v primerjavi z letom 1981, izraženo v indeksih, sledečo rast:

(Indeksi: 1981 = 100)

	Lesna ind.	Go-zdrar-stvo	Celu-loza	Skupaj SOZD GLG	Gospod. Gorenj.	Člani združ. LES
Celotni prihodek	115	125	143	120	134	121
Porabljena sredstva	117	135	135	121	136	124
Dohodek	109	115	161	118	126	115
Primerlj. (bruto) dohodek	115	121	158	123	132	121
Obveznosti iz dohodka	130	121	124	127	135	129
Čisti dohodek	99	110	187	113	122	107
Bruto osebni dohodek	118	121	135	121	128	123
Akumulacija	77	78	243	102	105	74
Bruto sred. za reproduk.	100	111	203	122	133	107
Prihod. na konvert. trgu	83	128	142	90	141	128
Št. zap. na podl. vkalk. ur	97,2	102,0	99,2	98,4	100,0	100,9

V gornjih elementih izraženi skupno doseženi rezultati so bili doseženi v izredno zaostrenih gospodarskih razmerah, v katerih se je znašlo naše gospodarstvo. Take razmere so na eni strani odraz vse težjih okoliščin, s katerimi se sooča mednarodno gospodarstvo z močnim vplivom tudi na gospodarjenje pri nas, kjer pa se je gospodarstvo posebno v zadnjih petnajstih letih razvijalo v pogojih visoke inflacije, prekomernega zadolževanja v tujini zaradi potreb, ki jih je diktiral zelo hiter, vendar ekstenzivni razvoj. Industrijska proizvodnja je v zadnjih letih že dosegla ničelno gospodarsko rast brez dosežene zadovoljive osnove za nadaljnji intenzivnejši gospodarski razvoj in s tem za močnejše in uspešnejše vključevanje v mednarodno delitev dela.

Tudi članice SOZD »GLG«, kot predstavnice panog gozdarstva, lesne ter celulozno-papirne industrije, so se v letu 1982 v primerjavi z letom 1981 soočile z bistveno težjimi pogoji gospodarjenja. Te so se predvsem odrazile pri tistem delu lesne industrije, ki je s svojim proizvodnim programom najtesneje naslonjena na stanje in razvoj v gradbeništvu. Ob izrazito zavrti investicijski izgradnji v zadnjih letih v jugoslovanskem prostoru je gradbeništvu samo, kot tudi na njo vezana industrija, svoje kapacitete vse težje zaposlovalo. Delež investicijskih vlaganj v družbenem proizvodni namreč že nekaj let vztrajno pada, posebej pa se tudi zmanjšuje delež gradbenih del v skupnih investicijskih vlaganjih. Nazaduje tudi dinamika stanovanjske izgradnje, od katere je odvisen razvoj in poslovanje še posebno velikega števila industrijskih panog. Zato se predvsem gradbeništvu v zadnjih letih intenzivno usmerja na tuja tržišča, kjer pa kljub temu vseh sproščenih kapacitet ne more zapo-

sliti zaradi hude mednarodne konkurence ob prav tako zmanjšanem povpraševanju.

V letu 1981 je članicama lesne industrije SOZD »GLG« **LIO Gradisu** in **Jelovici Škofja Loka** uspelo svoje kapacitete polno zaposliti s skupnim nastopom pri gradnji montažnih objektov na potresnem področju južne Italije in v Iraku. Ta dela so se nekoliko prenesla tudi v letu 1982, v katerem pa zaradi pomanjkanja povpraševanja tema članicama takega izvoza ni uspelo ponoviti, kar je imelo vpliv na dosežene finančne rezultate, še posebej če jih v teh dveh letih med seboj primerjamo.

Nazadovanje je zabeležila tudi proizvodnja in prodaja klasičnega stavbnega pohištva in gradbenih plošč, kar je prav tako posledica gibanj v gradbeništvu. Na tujem trgu pa je povečana količinska prodaja povezana z zniževanjem že doseženih izvoznih cen. Oktobrska devaluacija dinarja in njegovo nadaljnje drsenje do konca leta pa je že močno načeti dohodkovni položaj izvoznikov precej izboljšalo, zlasti je to evidentno pri največjem izvozniku gradbenih plošč TOZD »Tomaz Godec« iz **LIP-a Bled**.

Proizvodnja in prodaja sestavljivega in masivnega sobnega pohištva je bila v letu 1982 relativno ugodna, kljub občasnim motnjam v preskrbi z repromaterialom. Na domačem trgu je prodaja tega pohištva potekala ugodno kljub temu, da realni osebni dohodki in s tem kupna moč prebivalstva padata. Obenem pa so se tudi močno poslabšali pogoji najemanja potrošniških posojil, kakor tudi pogoji financiranja prodaje na obroke, saj je kreditno denarna politika na tem področju že nekaj let posebno omejevalna. **Alpes Železniki** se je s svojim sestavljivim pohištvom v letu 1982 že močno usmeril v izvoz in skupaj z že uveljavljenim izvoznim

programom **ZLIT Tržič** dosegata že močan delež izvozno usmerjene proizvodnje. Zaradi teh razlogov sta obe članici sredi intenzivnih priprav na rekonstrukcijo svojih obratov za proizvodnjo masivnega pohištva, namenjena predvsem v izvoz.

Cene končnih izdelkov so naše članice v letu 1982 uspeli povečati v skladu s selektivno resolucijsko rasto cen še pred poletno splošno zamrznitvijo cen in so ob takih cenah prodajale do konca leta 1982. Možnost povečanja prodajnih cen je bila bistveno manjša kot v letu poprej, kar ima odraz tudi na nomilano rast celotnega prihodka.

2. Celotni prihodek

Članice SOZD »GLG« so v letu 1982 dosegle **13.774 milijonov din** celotnega prihodka ali 20 % več kot v letu 1981.

V primerjavi z letom poprej se je močno zmanjšal delež prihodkov na tujem trgu. To zmanjšanje nekoliko ublažijo v letu 1982 realizirani prihodki iz naslova izvoznih premij in pozitivne tečajne razlike, ki se sicer v pretežni meri nanašajo na dosežen izvoz v letu 1981. Za 1 indekso točko nadpovprečno rast beležijo prihodki na domačem trgu, vendar predvsem na račun Tovarne celuloze Medvode (indeks 141), GG Kranj (129) in Alplesa Železniki (124).

Med ostalimi vrstami prihodkov imajo nadpovprečno rast prihodki in interne realizacije, med TOZD v okviru DO, in sicer od 36,8-odstotne udeležbe v letu 1981 na 38,9-odstotno udeležbo v letu 1982. Prodaja blaga se je močno povečala v maloprodaji Jelovice in Alplesa, kjer se je zaradi povečanih marž tudi sicer izboljšal dohodkovni položaj trgovinskih TOZD.

Nadpovprečni porast celotnega prihodka v okviru gozdarstva je zabeležil tudi **GG Kranj**, ki je v letu 1982 še posebej izboljšal strukturo oddanih gozdnih sortimentov nasproti **GG Bled**, ki pa te strukture v primerjavi z letom 1981 ni tako izdatno izboljšal.

Tovarna celuloze Medvode je v letu 1982 povečala celotni prihodek za 43 %, kljub temu, da je imela ob koncu leta 1982 za 38 milijonov več neplačanih prihodkov kot ob koncu leta 1981. Razlogi za tolikšno rast so v večjih možnostih povečanja prodajnih cen, v povečanju fizičnega obsega proizvodnje kot tudi ugodnejšem izplenu zaradi kvalitetnejših surovin predvsem lesa.

3. Porabljena sredstva

Porabljena sredstva so se skupno za vse članice SOZD »GLG« povečala za 1 indekso točko bolj kot celotni prihodek in so dosegla skupni znesek **10.047 milijonov din**. To tudi pomeni, da se je ekonomičnost po-

slovanja poslabšala v povprečju tudi zaradi povečane minimalne amortizacije.

Močan vpliv na zmanjšanje ekonomičnosti poslovanja imajo še nabavna vrednost prodanega blaga, materiala in odpadkov, ki se nanaša v glavnem na Jelovico in Tovarno celuloze, nadalje tudi stroški reklame in propagande ter dnevnih in potnih stroškov. Slednje je treba v težjih pogojih gospodarjenja pripisati potrebi po intenzivnejših stikih s kupci kot tudi z dobavitelji surovin in materiala. V letošnjem letu v izdatnejši meri bremeni porabljenega sredstva obračunana minimalna amortizacija v skladu z novimi predpisi. Ta je bila do leta 1982 obračunana pre nizko, od leta 1982 torej ne vpliva več na prikaz prevelikega dohodka in na to vezane porabe. V letu 1982 je v nadpovprečnem porastu tudi vrednost prevzetega lesa od kmetov-kooperantov z indeksom 124, od tega povprečja ima bistveno večji porast GG Kranj in sicer za 30 %, napram GG Bledu za 14 % in to kljub temu, da je GG Kranj prodal iz zasebnega sektorja le za 1 % več količin gozdnih sortimentov kot v lanskem letu, GG Bled pa za 4,7 % več (preglednica IV.). Posledica različnih odkupnih cen je vplivala tudi na povečano udeležbo vrednosti lesa v porabljenih surovinah in materialu predvsem v lesni industriji »GLG«, ki jo s to surovino oskrbuje GG Kranj.

Že nekaj let zapored povečujejo udeležbo v porabljenih sredstvih stroški energije kot posledica velikega razkoraka med proizvodnjo in potrebami v energetske bilanci Jugoslavije.

Proizvodne in neproizvodne storitve, ki so bile v letu 1981 v velikem porastu zaradi realizacije enkratnih izvoznih poslov, so v letu 1982 v nazadovanju z izjemo transportnih storitev, ki so svoj delež v skupnih porabljenih sredstvih obdržali, pri Jelovici, LIP in gozdarstvu pa so še vedno v izrazitem porastu.

4. Primerljivi dohodek, dohodek in čisti dohodek

Za leto 1982 so OZD obračunale amortizacijo po novih predpisih in po višjih amortizacijskih stopnjah. Namen tega predpisa je bil realnejše izkazovanje dohodka, pa tudi obračun realnejšega zneska amortizacije, ki je namenjen predvsem za zamenjavo odpisanih ali dotrajanih osnovnih sredstev. Zaradi vpliva amortizacije v letu 1982 kategorija dohodka ni neposredno primerljiva z dohodkom iz leta 1981. Zato se v primerjavah že celo leto 1982 uporablja kategorija primerljivega dohodka, ki je pravzaprav bruto dohodek, t. j. dohodek povečan za amortizacijo po predpisanih stopnjah, torej z elementom porabljenih sredstev.

V letu 1982 so članice SOZD »GLG« dosegle skupaj **4.176,2 milijona din primerljivega (bruto) dohodka oz. 3.727,0 milijonov din dohodka**. Indeks porasta dohodka oz. primerljivega dohodka je v letu 1982 odraz razmer, ki so pogojevali rast celotnega prihodka in s tem je predvsem pri LIP Bled, Jelovici Škofja Loka in gozdarstvu tudi pomembno

vplivala na zmanjšanje ekonomičnosti poslovanja. Pri ostalih članicah pa beležimo izboljšanje ekonomičnosti še posebej pri Tovarni celuloze, kjer v letu 1982 rast porabljenih sredstev pomembno zaostaja za rastjo celotnega prihodka.

Struktura delitve dohodka oz. primerljivega dohodka prikazuje naslednja razpredelnica:

(V milijonih din)

	1981 znesek	Str. v %	1982 znesek	Str. v %	Indeks
I. Primerljivi dohodek	3.395,6	100,0	4.176,2	100,0	123
1. Amortiz. po min. stop.	233,4	6,9	449,2	10,8	192
II. Doseženi skupni dohodek	3.162,2	93,1	3.727,0	89,2	118
2. Del skup. doh. za druge	4,8	0,1	6,6	0,2	138
III. Razporejeni dohodek	3.157,4	93,0	3.720,4	89,0	118
3. Del doh. za skup. druž. potrebe	195,7	5,8	262,9	6,3	134
4. Del doh. za splošne druž. potrebe	23,7	0,7	32,6	0,8	137
5. Del doh. za del. skup.	239,5	7,1	310,9	7,4	129
6. Del doh. za zavar. prem.	40,4	1,2	58,5	1,4	145
7. Del doh. za posp. AM	85,3	2,5	92,4	2,2	108
8. Del doh. za biol. AM	105,0	3,1	125,2	3,0	119
9. Del doh. za obresti	213,0	6,2	255,1	6,1	119
10. Del doh. kot prispevek za gradnjo gozd. cest	49,2	1,5	61,0	1,5	124
11. Del doh. za druge namene	155,9	4,6	209,1	5,0	134
IV. Obveznosti iz dohodka	1.112,5	32,8	1.414,4	33,9	127
V. Čisti dohodek	2.049,7	60,3	2.312,6	55,3	113
12. Del ČD za OD	1.131,0	33,3	1.363,2	32,6	121
13. Del ČD za SSP	168,8	5,0	186,8	4,5	111
14. Del ČD za posl. sklad	669,6	19,7	669,6	16,0	100
15. Del ČD za rez. sklad	74,8	2,2	87,4	2,1	116
16. Del ČD za druge sklade	5,5	0,1	5,7	0,1	104

V strukturi skupno doseženega primerljivega dohodka je pomembno povečanje minimalne amortizacije, kar je tudi povzročilo, da je rast dohodka za 5 indeksnih točk nižja od rasti primerljivega dohodka. Izjema je Tovarna celuloze, kjer je dohodek porasel za 3 indeksne točke hitreje od primerljivega dohodka. Višja obračunana minimalna amortizacija je vplivala, da se je zmanjšal delež obračunane t. i. pospešene amortizacije, vendar obe amortizaciji vseeno beležita porast za 70 % ali v strukturi primerljivega dohodka od 9,4 % na 13 %.

Od obveznosti iz dohodka imajo v letu 1982 močan porast izdvajanja za skupne in splošne družbene potrebe in sicer za 34,6 % ali od 6,5 do 7,1 odstotne udeležbe. Med temi obveznostmi so v posebno močnem porastu obveznosti za republiški davek iz dohodka v gozdarstvu, kjer se je povečala davčna stopnja. Prispevki za skupno porabo so vezani največ na rast osebnih dohodkov, največji porast pa imajo prispevki za zdravstvo ter za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Zaradi izdatne revalorizacije osnovnih sredstev se je povečala udeležba zavarovalnih premij, prav tako pa tudi prispevki za delovne skupnosti skupnih služb. Rahel upad beležijo obresti, vendar le na račun obresti za dolgoročne kredite predvsem v Tovarni celuloze, katerih udeležba v strukturi tujih virov že močno pada, povečujejo pa se mehanične obresti in obresti za kratkoročne kredite. Obrestne mere so se v

letu 1982 občutno dvignile v skladu s politiko uresničevanja ekonomske stabilizacije. Rast cen gozdnih sortimentov je vplivala na porast obračunane biološke amortizacije v gozdarstvu kot tudi na višino prispevkov lesne industrije za gradnjo gozdnih komunikacij.

Skupne obveznosti iz dohodka so v letu 1982 porasle za 27 % v primerjavi s predhodnim letom, kar je povzročilo le 13-odstotni porast čistega dohodka. Tako razmerje je posebej izrazito v lesni industriji, kjer beležimo celo padec nominalne rasti čistega dohodka, saj so pri njej obveznosti iz dohodka povečane za 30 %.

Na rast primerljivega dohodka so bila OZD v SRS torej tudi članice SOZD »GLG« vezane z rastjo osebnih dohodkov in sicer selektivno glede na Dogovor o uresničevanju usmeritve razporejanja dohodka. Po metodologiji tega dogovora bi članice SOZD »GLG« lahko izplačale OD z naslednjimi stopnjami rasti:

(Indeksi: 1981 = 100)

	Primerljivi Dohodek	Možna rast OD po dogovoru	Dosežena rast
Alpes	134	135,5	132
LIO Gradis	113	121,9	102
Jelovica	108	114,0	113
LIP	107	118,0	117
ZLIT	128	128,4	128
GG Bled	118	115,9	120
GG Kranj	125	122,5	122
Celuloza	158	135	135
Skupaj »GLG«	123	122,6	121

Iz gornje primerjave možne in dosežene rasti osebnih dohodkov vidimo, da so vse članice z izjemo GG Bled v okvirih možne rasti osebnih dohodkov. GG Bled lahko v skladu z omenjenim dogovorom in ustreznim sklepom delavskega sveta SOZD »GLG« svojo rast OD opraviči oz. uskladi na nivoju SOZD. Taka delitev kaže na stabilizacijsko obnašanje delavcev članic SOZD in njihovo spoznanje, da morajo v težjih razmerah gospodarjenja misliti na lastni razvoj. Tega bodo morali v dobi restriktivne posojilno-denarne politike zagotoviti v glavnem z lastnimi močmi.

Članice SOZD so v letu 1982 ustvarile in izločile v poslovni sklad za **669,6 milijona din** oz. dosegle skupaj za **866,8 milijona din** sredstev akumulacije. Ustvarjena sredstva akumulacije imajo pri vseh članicah SOZD tako realno kot tudi nominalno nazadovanje z izjemo Tovarne celuloze, ki je sredstva akumulacije več kot podvojila. Ob upoštevanju sredstev minimalne amortizacije pa so članice SOZD »GLG« dosegle skupaj **1.304.864 tisoč din** bruto sredstev za reprodukcijo, kar je 22 % več kot v letu 1981. Ta rast v celoti izvira iz porasta pri Celulozi in gozdarstvu, saj lesna industrija beleži le ponovitev nominalnega zneska doseženih bruto sredstev za reprodukcijo. Ta sredstva pa ne bodo v celoti na razpolago v letu 1983, saj je treba oz. bo treba iz teh sredstev odplačati dolgoročne kredite, združiti sredstva za SIS materialne proizvodnje ter za posojilo manj razvitim republikam ter SAP Kosov.

Poleg tega vsebujejo gornja sredstva tudi vložena sredstva v rezervni

Indeks (povprečje SOZD = 100)

	Dohodek na delavca v din		Akumulacija na delavca v din		Povprečni neto OD na del. mes. v din	
	1981	1982	1981	1982	1981	1982
SOZD »GLG«	586.462	702.818	254.909	161.355	12.335	13.245
Alpes	75	81	46	51	89	95
LIO Gradis	126	127	173	194	135	117
Jelovica	87	80	112	81	92	96
LIP	98	79	101	53	101	88
ZLIT	89	91	73	62	97	99
Lesna ind.	90	85	96	73	97	95
GG Bled	123	112	102	79	111	107
GG Kranj	106	104	79	55	107	115
Gozdarstvo	114	108	90	66	109	111
Celuloza	143	193	150	351	103	112
Gospod. Gorenj.	75	79	56	56	92	95

sklad, ki pa jih sicer lahko uporabljajo za potrebe tekoče reprodukcije, v izjemnih primerih za nove naložbe. Tako bo ostalo za naložbe v osnovna in trajna obratna sredstva ter za združevanja 56 % vseh doseženih sredstev za reprodukcijo. Pri tem moramo pri gozdarskih organizacijah upoštevati tudi sredstva, ki so jih uporabniki lesne surovine združili za izgradnjo gozdnih cest, in bodo v letu 1983 znašala okrog 55 milijonov din.

Vidimo, da bodo članice SOZD »GLG« v letu 1983 razpolagale s precejšnjimi sredstvi za financiranje naložb v osnovna sredstva, ter trajna obratna sredstva, kot tudi za potrebna združevanja v okviru SOZD »GLG« pa tudi izven. Zlasti bodo morale TOZD združevati v okviru delovnih organizacij, saj se ta sredstva nahajajo v 36 TOZD, minimalna AM pa še v 6 delovnih skupnostih. Seveda je treba upoštevati, da so tudi ta sredstva izpostavljena močni eroziji inflacije, zato jih je potrebno kar najbolj hitro učinkovito naložiti.

5. Kazalci uspešnosti poslovanja

Izkazani kazalci uspešnosti gospodarjenja v preglednici II. kažejo, da so le-ti porasli precej v skladu z absolutnimi rezultati. Pri kazalcih na delavca so indeksi večji od absolutnih rezultatov zaradi spremenjenega števila zaposlenih na podlagi vkalkuliranih delovnih ur, le v LIO Gradisu in Jelovici.

Primerjava naslednjih treh kazalcev uspešnosti gospodarjenja kaže pri posameznih članicah SOZD »GLG« do njegovega povprečja naslednje indeksne razlike kot tudi v primerjavi z letom 1981.

Pri kazalcu dohodek na delavca vidimo, da so do povprečja SOZD »GLG« od članic s podpovprečno vrednostjo kazalca to zaostajanje povečale Jelovica in LIP, izboljšala pa Alpes in ZLIT, od članic z nadpovprečnim kazalcem pa so te razlike zmanjšale članice gozdarstva in LIO Gradis. Gornji kazalec je zelo močno poskočil pri Tovarni celuloze, kaže pa tudi za posamezne članice na različne pogoje, v katerih so dosegale dohodek v letu 1982.

(nadaljevanje na 4. strani)

Podobno ali še bolj izrazito razmerje vidimo pri kazalcu akumulacije na delavca, ki pri Tovarni celuloze dosega že tri in polkratno vrednost povprečja SOZD »GLG«. Tudi obračunani neto osebni dohodki na delavca kažejo za posamezne članice razlike, ki izhajajo predvsem iz možne rasti mase na OD. Nadpovprečno povečanje tega kazalca beležimo pri Celulozi, Alpesu, GG Kranju, Jelovici ter ZLIT.

Kazalci za SOZD »GLG« so še vedno močno nad povprečjem gospodarstva Gorenjske vendar so se te razlike močno zmanjšale, zlasti če pri SOZD »GLG« iz primerjave izločimo Tovarno celuloze Medvode, ki sicer geografsko-politično ne spada v gospodarstvo občin Gorenjske regije.

Tudi ostali kazalci kažejo pri večini članic nazadovanje, to so predvsem akumulacija v dohodku kot tudi akumulacija v primerjavi s povprečno uporabljene poslovne sredstvi spet z izjemo Tovarne celuloze. Nekoliko bolje je, če s povprečno uporabljene poslovne sredstvi primerjamo primerljivi dohodek ali bruto sredstva za reprodukcijo, ki vključujejo tudi amortizacijo po predpisanih minimalnih stopnjah.

Tudi rangiranje tozdvov v preglednicah III.) a, b in c kaže za iste kazalce kot v gornji razpredelnici določene premike. Glede kazalca dohodek na delavca pri lesni industriji ni več grupiranja tozdvov ene ali druge članice na višjih oz. nižjih pozicijah, temveč imajo sedaj vse članice nekaj dobro in nekaj slabše uvrščenih TOZD, z izjemo LIO Gradiša. Pomembna pa je le visoka uvrstitev

vseh TOZD ZLIT, pri gozdarstvu pa tudi TOK.

6. Investicijska dejavnost pri članicah SOZD »GLG« v letu 1982

V letu 1982 so članice SOZD »GLG« vložile v osnovna sredstva 610 milijonov din ali dvakrat več kot v letu 1981. Ta porast je bil dosežen v letu izrednih omejevalnih ukrepov, predvsem kreditno-denarne politike. Zlasti so bili omejevani dolgoročni plasmani bank zaradi obveznega doseganja predpisane ročne strukture bančnih naložb iz kratkoročnih virov. Ob taki politiki so se članice predvsem posluževale lastnih sredstev, kljub temu pa so v strukturi financiranja naložb dosegle 18,5-odstotno udeležbo bančnih in blagovnih kreditov, kar pa je le manj kot v letu 1981, ob 23,5-odstotni udeležbi kreditov. Težišče investicijskih naložb članic SOZD se nanaša na začetek del pri rekonstrukciji obrata za izdelavo masivnega pohištva za izvoz Alplesa Železniki, na dokončanje del v obratu primarne predelave lesa v Preddvoru in izgradnjo skladišča za kompletiranje izdelkov za montažne objekte Jelovice Škofja Loka, nadalje na rekonstrukcijo proizvodnih obratov LIP Bled na Rečici in v Mojstrani in izgradnjo energetskega objekta v Bohinjski Bistrici, v ZLIT pa se pretežni del naložbe nanaša na zamenjavo polnojarmenika v TOZD Žaga. V okviru gozdarstva se največji del nanaša na dokončanje del pri izgradnji mehaniziranega skladišča hlodovine GG Bled ter na gradnjo cest, ki je ob izdatnih združenih sredstvih porabnikov lesne surovine v obeh GG na dinamiki planov.

Tovarna celuloze Medvode je uradno pričela tudi z deli pri rekonstrukciji obrata celuloze, vendar se to v zaključnem računu finančno odraža v glavnem še kot osnovna sredstva v pripravi.

Primerjava obsega investicijskih vlaganj v osnovna sredstva z obsegom v enakem času aktiviranih osnovnih sredstev kaže, da se aktiviranje vrši relativno počasi, pa tudi v strukturi naložb je še vedno prevelik delež gradbenih objektov na škodo hitrejše modernizacije opreme.

Z obsegom investicijskih vlaganj pa kljub temu ne bi smeli biti posebej zadovoljni, kar kaže delež investicijskih vlaganj v doseženem družbenem proizvodu v letih 1981 in 1982 kot tudi s planiranimi investicijami za celotno srednjeročno obdobje 1981–1985:

Članice SOZD so planirale, da bodo za investicije v tem srednjeročnem obdobju namenile 29,0% družbenega proizvoda, iz realizacije v prvih dveh letih pa je razvidno, da se vse investicijske namere ne bodo uresničile.

V okviru predvidenih investicij bodo članice morale preveriti in selekcionirati svoje investicijske programe in jih prilagoditi spremenjenim gospodarskim razmeram in potrebam. V bistvu članice SOZD to že delajo, saj so sredi intenzivnih priprav za vlaganja v predvsem izvozno usmerjene programe. Med važnejše vsekakor moramo šteti vlaganja v rekonstrukcijo obratov v **Tržiču** in **Železnikih** za proizvodnjo masivnega pohištva za izvoz ter v razširitev izvoznega programa gradbenih plošč v **Bohinjski Bistrici**. Za nameravano investicijo Alplesa združujejo sred-

stva tudi druge članice, zaželeno bi bilo, da se tudi pri ostalih pomembnih naložbah članice dogovore za sovlagateljske deleže.

7. Problematika financiranja tekočega poslovanja

Leto 1982 je bilo glede likvidnosti v okviru SOZD v primerjavi s predhodnim bolj problematično. Razlog je predvsem v manjšem izvozu in s tem v manjših možnostih koriščenja kratkoročnih kreditov za izvoz, poleg tega pa so v letu 1982 zaradi zmanjšane povpraševanja tudi oteženi plačilni pogoji, ki se odražajo predvsem v prevelikem obsegu prejetih menic. Delež prejetih menic v celotnem prihodu je v letu 1982 znašal 40% ali v skupnem znesku 5.534 milijonov din, ob 1.188 milijonih din v istem času izdanih lastnih menic. To razmerje kaže, da naše članice v velikem obsegu kratkoročno kreditirajo zunanje OZD.

Občasne likvidnostne probleme so si medsebojno premoščale tudi članice SOZD na podlagi Samoupravnega sporazuma o posebni finančni službi na nivoju SOZD. Tako so v letu 1982 posamezne članice, ki so občasno razpolagale z likvidnostnimi presežki le-te plasirale v odkup menic od drugih članic SOZD, ki v enakem času niso razpolagale z zadostnim likvidnostnim potencialom.

Obseg plasiranja likvidnostnih presežkov med članicami SOZD »GLG« v skupni vrednosti 280 milijonov je bil v letu 1982 precej nižji kot v letu 1981, kar je treba v glavnem pripisati težjim gospodarskim razmeram. Glavni koristniki gornjih sredstev so bili Alpes, Jelovica ter tudi ZLIT.

Z. SMODIŠ

Celotni prihodek in njegova delitev pri članicah SOZD »GLG« v letu 1982 v primerjavi z 1981

	Št. zap. na podl. ur	Celotni prihodek	Porabljena sredstva	Dohodek	Bruto (primer. dohod.)	Čisti dohodek	BOD	Akumulacija	Bruto sredst. za reproduk.
ALPLES	81	909	1.222.285	821.701	400.584	435.840	256.460	166.136	100.581
	82	916	1.522.251	1.002.691	519.560	582.565	320.126	219.173	137.979
	ind.	100,7	125	122	130	134	125	132	137
GRADIS-LIO	81	313	871.544	640.672	230.872	238.743	164.251	80.800	91.800
	82	282	705.435	454.028	251.407	269.969	173.825	82.247	106.635
	ind.	90	81	71	109	113	106	102	116
JELOVICA	81	1339	4.353.376	3.672.544	680.853	704.553	503.080	260.876	255.316
	82	1239	5.244.444	4.544.182	700.261	760.813	479.083	295.917	221.558
	ind.	92,5	120	124	103	108	95	113	87
LIP	81	1017	1.716.971	1.131.095	585.875	621.024	387.547	219.522	194.017
	82	1033	1.902.147	1.325.146	577.001	622.574	317.085	255.931	174.573
	ind.	101,5	111	117	98	107	82	117	90
ZLIT	81	289	451.110	301.124	149.985	156.400	92.464	55.762	38.938
	82	292	523.010	335.527	187.484	200.460	105.401	71.469	42.041
	ind.	101	116	111	125	128	114	128	108
LESNA INDUSTRIJA	81	3867	8.615.286	6.567.136	2.048.159	2.156.560	1.403.802	783.096	680.651
	82	3762	9.897.287	7.661.574	2.235.713	2.476.381	1.395.520	924.737	682.786
	ind.	97,2	115	117	109	115	99	118	100
GG Bled	81	484	702.457	352.869	349.587	377.279	194.560	107.333	104.074
	82	494	861.311	474.163	387.148	443.583	206.551	128.934	119.131
	ind.	102,1	123	134	111	118	106	120	114
GG Kranj	81	496	690.802	382.661	308.141	322.925	185.044	118.038	60.371
	82	506	886.757	517.233	569.524	403.956	212.374	143.817	78.944
	ind.	102,0	128	135	120	125	115	122	105
GOZDARSTVO	81	980	1.393.259	735.530	657.728	700.204	379.604	225.371	179.229
	82	1000	1.748.068	991.396	756.672	847.539	418.925	272.751	198.075
	ind.	102	125	135	115	121	110	121	111
CELULOZA	81	545	1.487.703	1.031.376	456.327	538.854	266.314	122.499	208.808
	82	541	2.128.550	1.393.886	734.664	852.323	498.242	165.668	424.003
	ind.	99,2	143	135	161	158	187	135	203
SOZD »GLG«	81	5392	11.496.248	8.334.042	3.162.206	3.395.618	2.049.720	1.130.966	835.274
	82	5303	13.773.905	10.046.856	3.727.049	4.176.243	2.312.687	1.363.156	1.304.864
	ind.	98,4	120	121	118	123	113	120	122

Kazalci uspešnosti poslovanja članic SOZD »GLG« v letu 1982 v primerjavi z letom 1981

		Dohodek na delavca	Čisti doh. na delavca	Akumulacija na delavca	Povpreč. neto OD na del. meseč.	BOD+SSP na del.	Akumulacija v doh. v %	Akumulacija v primerjavi s PUPS	Primerljivi doh. z upor. posl. sred. v %
ALPLES	81	440.686	282.134	71.864	10.948	210.269	16,2	5,6	37,0
	82	567.205	349.482	81.849	14.410	268.164	14,4	5,3	41,6
	ind.	129	124	114	132	128			
GRADIS LIO	81	737.610	524.763	268.143	16.654	297.686	36,3	17,6	50,2
	82	891.514	616.400	312.315	17.842	343.723	35,0	13,7	42,2
	ind.	121	117	116	107	115			
JELOVICA	81	508.463	375.713	172.961	11.319	219.775	34,0	19,9	60,6
	82	565.182	386.669	129.948	14.649	269.682	22,9	10,0	47,7
	ind.	111	103	75	129	123			
LIP	81	576.081	381.068	156.212	12.452	259.411	27,1	15,2	59,5
	82	558.568	306.955	86.156	13.419	279.463	15,4	5,4	40,8
	ind.	97	81	55	108	108			
ZLIT	81	518.979	319.944	112.536	11.967	215.024	21,6	11,1	53,5
	82	642.068	360.962	99.537	15.078	277.226	15,5	8,8	60,9
	ind.	124	113	88	126	129			
LESNA INDUSTRIJA	81	529.649	363.022	147.981	12.009	233.915	28,0	13,8	51,9
	81	594.288	370.951	117.522	14.526	278.135	19,7	7,9	44,3
	ind.	112	102	79	121	119			
GG Bled	81	722.287	401.983	157.814	13.647	254.384	21,8	12,0	59,2
	82	783.700	418.119	126.914	16.372	291.204	16,1	6,8	48,6
	ind.	109	104	80	120	114			
GG Kranj	81	621.252	373.072	121.715	13.217	266.256	19,5	17,5	92,9
	82	730.284	419.711	87.968	17.573	331.743	12,0	8,7	79,5
	ind.	118	113	73	135	125			
GOZDARSTVO	81	671.151	387.351	139.543	13.429	260.392	20,7	13,8	71,1
	82	756.672	418.925	107.208	16.980	311.817	14,1	7,5	59,6
	ind.	113	108	77	126	120			
CELULOZA	81	837.297	488.649	231.708	12.682	256.941	27,6	9,8	42,0
	82	1.357.974	920.964	566.255	17.042	354.879	41,6	16,1	44,8
	ind.	162	188	244	134	138			
SOZD »GLG«	81	586.462	380.140	154.909	12.335	241.055	26,4	13,0	52,9
	82	702.818	436.109	161.355	15.245	292.280	22,9	9,6	46,9
	ind.	120	115	104	124	121			

Primerjalni kazalci uspešnosti gospodarjenja gozdarskih TOZD in TOK v okviru SOZD »GLG« za leto 1982

TO, TOK	Število zap. na podl. d. ur v 82	Dohodek na delavca v din		Vrstni red po dosež. v l. 82	Akumulacija na delavca v din		Vrstni red po dosež. v l. 82	Povprečni meseč. OD na delavca v din		Vrstni red po dosež. v l. 82
		1981	1982		1981	1982		1981	1982	
GG Kranj TOK Šk. Loka	41	1.067.809	1.397.804	1	214.714	249.804	2	13.142	18.609	1
GG Bled TO Bohinj	83	1.147.023	1.268.168	2	319.392	287.879	1	14.108	17.101	5
GG Bled TOK Bled	63	902.883	1.095.952	3	137.650	162.825	3	14.033	17.042	6
GG Kranj TOK Preddvor	36	1.029.774	1.073.555	4	162.806	51.006	11	13.389	18.138	3
TOK Tržič	12	854.083	1.070.666	5	93.083	65.833	10	12.465	18.597	2
GG Bled TO Pokljuka	96	986.118	930.187	6	259.311	133.947	4	13.827	17.028	7
GG Kranj TO Preddvor	77	647.712	749.636	7	168.187	112.740	8	13.419	17.462	4
TO Tržič	88	627.823	722.329	8	158.682	131.000	5	12.763	16.836	8
TO Šk. Loka	73	586.471	695.520	9	140.000	126.520	6	12.527	16.729	9
GG Bled TO Avtoprev.	64	496.728	583.562	10	118.864	125.562	7	13.368	15.997	11
TO Jesenice	59	561.603	578.559	11	118.379	81.186	9	12.906	15.299	12
GG Kranj TO GG TM	114	450.645	499.850	12	70.645	19.271	13	12.903	16.669	10
GG Bled TO gozd. grad.	74	373.026	420.675	13	43.253	38.621	12	12.724	15.070	13

Primerjalni kazalci uspešnosti poslovanja proizvodnih TOZD lesne industrije v SOZD »GLG« za leto 1982

TOZD	Št. zaposl. po urah v l. 82	Dohodek na delavca v din		Vrstni red po dosež. v l. 82	Akumulacija na delavca v din		Vrstni red po dosež. v l. 82	Povprečni mesečni neto OD na delavca v din		Vrstni red po dosež. v l. 82
		1981	1982		1981	1982		1981	1982	
Gradis TO LIO Šk. Loka	282	737.610	891.514	1	268.143	312.315	1	16.654	17.842	2
Alples TO Toplarna	19	842.117	813.315	2	225.176	149.578	6	13.107	16.855	3
ZLIT TO Žaga	43	805.777	761.674	3	228.044	28.023	15	11.235	14.203	6
TO lesna predelava	73	534.810	745.109	4	161.864	223.561	2	10.643	13.469	9
Jelovica TO Montaž. obj.	217	584.172	673.852	5	275.540	175.423	3	11.552	18.253	1
ZLIT TO Pahišt. tapetn.	111	496.813	640.198	6	89.121	91.720	9	11.747	14.859	5
LIP TO Rečica	313	737.695	638.728	7	280.896	114.319	7	12.337	12.933	14
Jelovica TO Jelbor	145	473.769	576.227	8	149.874	170.386	4	10.556	13.362	11
Alples TO Sestav. poh.	270	353.930	570.077	9	49.465	161.803	5	10.246	13.714	8
LIP TO Tomaz Godec	475	509.961	527.475	10	88.673	83.202	10	11.983	12.993	13
Jelovica TO Prim. p. Pred.	166	579.734	511.307	11	245.433	112.084	8	10.509	12.742	15
Alples TO Pred. mas. lesa	140	435.354	506.650	12	68.609	48.521	14	10.442	13.742	7
LIP TO Podnart	73	570.643	491.972	13	154.890	70.369	12	11.276	11.921	17
Jelovica TO Okna vrata	400	494.732	464.347	14	163.080	53.812	13	10.947	13.360	12
Alples TO Fon. in grt. p.	196	373.467	463.392	15	97.908	70.443	11	10.007	13.388	10
TO Kovin. predel.	54	460.750	355.611	16	102.000	—	17	12.685	15.361	4
LIP TO Mojstrana	59	408.250	342.492	17	78.339	16.118	16	11.260	12.424	16

Primerjalni kazalci uspešnosti gospodarjenja trgovinskih in gostinskih TOZD v SOZD »GLG« za leto 1982

Jalovica TO maloprod.	113	569.526	1.012.088	1	111.419	465.619	1	11.583	14.342	5
LIP TO Trgovina	24	713.333	996.083	2	127.333	132.416	2	13.010	14.909	4
Alpes TO Promet blaga	140	734.342	940.592	3	91.507	48.214	5	11.196	15.114	3
Jelovica TO Trgovina	64	499.338	589.765	4	72.923	85.750	3	12.741	15.873	11
Alpes TO Gostinstvo	16	435.000	479.687	5	94.642	68.437	4	11.196	15.114	3

Primerjava gospodarjenja lesne industrije SOZD »GLG« s celotno lesno industrijo SRS — člani združenja »LES« v letu 1982

	(1981= 100)		
	»LES«	Lesna ind. SOZD »GLG«	Delež lesne ind. SOZD v združenju »LES« v %
1. Indeksi rasti			
Celotni prihodek	121	115	16,5
Porabljena sredstva	124	117	17,9
Dohodek	115	109	13,1
Primerljivi dohodek	121	115	12,9
Čisti dohodek	107	99	15,3
Osební dohodki	123	118	11,9
Akumulacija	74	77	21,4
Prihodki na konver. trgu	128	83	12,0
Število zaposl. po urah	100,9	97,2	10,3
Saldo med izvozom in uvozom	117	58	13,1
Zaloge	123	131	10,7

2. Kazalci uspešnosti za leto 1982

	Indeks (»LES« = 100)		
Dododek na del. v din	466.619	594.288	127
Čisti doh. na del. v din	276.666	370.951	134
Akumulac. na del. v din	56.573	117.522	207
Povpreč. neto OD na del. mesečno v din	12.789	14.526	114
BOD in sklad skupne por. na del. v din	237.358	278.135	117
Akumulac. v primerjavi s PUPS v %	4,4	7,9	179
PUPS na del. v din	1.274.772	1.484.112	116
Povpreč. upor. osnov. sred. na del. v din	436.926	439.980	101
Prihodki na konv. trgu	51,6	55,2	107
Pokritost uvoza z izvozom	2,55	2,55	100
Odpisanost osn. sred. v %	57,0	61,6	

VIR: Podatki o posl. rezultatih članov Splošnega združenja lesarstva SR Slovenije

Izvoz in uvoz v letu 1983

Redki niso doumeli, da je izvoz nujen. Izvažati pa ni enostavno, imamo probleme s kvaliteto, ceno, roki. Ko po domačih vhodnih postavkah izdelamo kalkulacijo prodajne cene za tuji trg, so te previsoke, znižanja pa sami ne moremo pokriti,

nadomestiti. Temu so namenjene stimulacije, povračila davkov, devalvacija dinarja, združevanje deviz, skupni devizni prihodek, več sredstev za OD, itd. Instrumenti pospeševalne izvozne politike so zato nujna postavka v kalkulaciji. Vendar

kot po stari navadi, veliko razpravljamo, učinka pa premalo ali prepozno.

Tudi letošnje leto je odraz slednji ugotovitvi. Smo že v drugem četrtletju. Približno vemo, kakšne bodo stimulacije, nakazana je stopnja drseče

devalvacije, vezava rasti sredstev za OD na izvozni uspeh, izvoznik pa še ne ve, koliko od ustvarjenih deviz bo sploh lahko porabil za svoje potrebe. Resnica je, da je jugoslovansko gospodarstvo v nezavidljivem položaju, predvsem zaradi nakopičenih kre-

Tabela I.

PLAN KONVERTIBILNEGA IZVOZA IN UVOZA BLAGA ZA LETO 1982 — OBRAZEC B — 83
PLAN EOT 1983

Konvertibilni izvoz in uvoz blaga

v 1000 din (41,80)

	Izvoz din	Ind. 82 = 100	Uvoz din	Ind. 82 = 100	Stop. pokr.	Prilivi din	Odlivi din	Saldo din	Izvoz po	
									komp. obm. din	poslih ²
Alpes	183.490	148	100.403	157	1,82 ¹	173.254	85.403	87.851	8.555	164.699
Jelovica	170.532	177	87.803	190	1,51	161.224	87.803	73.421	40.000	131.224
LIP	352.000	119	177.000	127	1,99	279.565	177.000	102.565	57.815	279.565
ZLIT	50.000	120	45.018	283	1,11 ¹	45.000	12.500	32.500	—	45.000
GG Bled	5.000	100	11.370	71	0,44	5.000	11.370	-6.370	—	5.000
GG Kranj	18.438	62	12.279	69	1,50	18.212	12.309	5.903	—	18.212
Celuloza	197.065	113	86.247	110	2,28	180.814	91.754	89.060	9.405	180.814
Gradis — LIO	125.000	164	32.000	211	3,90	140.000	45.000	95.000	—	125.000
Skupaj SOZD »GLG«	1.101.525	127	552.120	137	1,99	1.003.069	523.139	479.930	115.775	949.514
Skupaj V. enota	976.525	128	520.120	133	1,87	863.069	478.139	384.930	115.775	824.514

¹ Ob upoštevanju, da ZLIT in Alpes načrtujeta uvoz opreme iz kredita IMF, stopnje pokritja v resnici ne poslabšujeta napram letu 1982.

² Kompenzacijski in maloobmejni posli.

Tabela II.

PLAN EOT 1983

v 1000 din
1 dol = 41,80

	Prilivi			Odlivi					9. 100 4 %	Enotni krite- riji	
	Prilivi od izvoz	Prilivi od zdr. 68. čl.	Fin. kr. nakup deviz	Skupaj 1—3	Uvoz bl. in opr.	Anuitete	Skupaj 5—6	Združ. za 68. čl.			Skupaj 7+8
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Alpes	173.254	—	17.403	190.657	85.403	7.831	93.234	21.531	114.765	60,1	43,5
Jelovica	161.224	—	—	161.224	87.803	5.208	93.011	34.540	127.551	79,1	15,4
LIP	279.565	—	—	279.565	177.000	—	177.000	15.000	192.000	68,7	28,8
ZLIT	45.000	—	33.518	78.518	46.018	—	46.018	11.800	57.818	73,6	15,4
GG Bled	5.000	13.270	—	18.270	11.370	—	11.370	2.400	13.770	75,3	75
GG Kranj	18.212	10.828	—	29.040	12.309	—	12.309	10.731	23.040	79,3	22,4
Celuloza	180.814	—	153.610	334.424	91.754	128.231	219.985	103.056	323.041	96,6	75,0
Gradis — LIO	140.000	—	—	140.000	32.000	—	32.000	13.000	45.000	32,1	15—20
Skupaj	1.003.069	24.098	204.531	1.231.698	510.139	141.270	684.927	212.058	896.985	72,8	33,7

ditnih obveznosti do tujine in slabih gospodarskih potez v zadnjih letih. Jasno je, da devize dobimo samo s prodajo v tujino, kreditov pa imamo že visoko preko vračilne zmožnosti. Prav zato je bil planski cilj za leto 1983 SFRJ za 20 % večji izvoz. Tudi v SOZD smo sledili temu, celo za 27 % večji izvoz načrtujemo, kot smo ga realizirali v letu 1982. Vendar pa planiramo tudi večji uvoz, kar za 37 % več kot v letu 1982. Uvozni plan ni realen, saj zahteva polovico ustvarjenih deviz, razpolagali pa bomo z mnogo manj.

Plan izvoza blaga in storitev (1 DOL = 41,80) je 1.101.525.000 din, 99 % na konvertibilno tržišče, 70 % v Zahodne države, 10 % bo obmejnih poslov. Lani smo izvozili za 839.702.000 din, kar je bilo 70 % plana 1982. Plan uvoza blaga in storitev za leto 1983 je 552.120.000 din, od tega za 120.000.000 din opreme.

Plan prilivov je 1.003.069.000 din in plan odlivov 652.927.000 din, kar pomeni 65 % deviz. Planiramo pa tudi, da bomo 20 % deviz združili po 68. členu, predvsem s tistimi, ki nam dobave reprodukcijskih materialov pogojujejo s plačilom v devizah. (Priloga tabela I./in II./!)

Skupaj planiramo letno porabo 75 % ustvarjenega priliva. To pa je nerealno in tega se morajo v delovnih organizacijah zavedati. S 1. 4. 1983 so uveljavljeni Enotni kriteriji, po katerih po izračunih članice SOZD v povprečju razpolagajo s 30 do 35 % priliva, nekatere le s 15 %, dve pa tudi s 75 %, katerih pa večino rabijo za vračilo tujih kreditov. Zato ne bo mogoče realizirati uvoza blaga in opreme, niti združevati deviz in obstoji resno ogrožanje proizvodnje, tudi izvozne.

Sicer je predvideno funkcioniranje deviznega trga, vendar je glede na dosedanje slabe izkušnje treba dvomiti, da bomo v pravem času in v za-

dostni višini to možnost izkoriščali.

Že od prve verzije Enotnih kriterijev (v 2 mesecih jih je bilo 5), ki jih zahteva dopolnjeni Zakon o deviznem poslovanju, posredujemo na pristojne organe v republikih nekatere naše specifične probleme (enkratni izvoz Jelovice in Gradisa — ICD in prilivi), ki naj bi se v operativnih navodilih za izvajanje kriterijev upoštevali. Prav tako še ni razčiščeno, s katerimi OZD v SRS ali SFRJ bomo ugotavljali skupne devizne potrebe, kakršne zagotovijo izvozno proizvodnjo, ipd. Rešitve iščemo skupno s SOZD Slovenijales in Uniles ter v okviru Splošnih združenj lesarjev, gozdarjev in papirničarjev.

K negotovosti oziroma že bojzani, da bomo imeli mnogo premalo deviz, se priključujejo še novi, dodatni problemi:

- prepoved uvoza opreme v letu 1983 in 1984, razen nekaterih izjem,
- vedno večje izsiljevanje ob dobavah za plačilo v devizah,

- pomanjkanje denarja za izvozne stimulacije,

- visoke obrestne mere za kredite,

- pomanjkanje kvalitetnih reprodukcijskih materialov, itd.

Marsikaj od naštetega se da lažje premagati s sodelovanjem, kot skupni nastop pri dobaviteljih, saj izsiljevanje posameznika ni težko, interna banka, itd. Te možnosti so nam znane, razprave o njih tečejo že dalj časa, vendar se teh rešitev še vedno nismo oprijeli. Je pa čas že zrel.

Izvozni rezultati po treh mesecih niso najbolj spodbudni. Plan bo s težavo realiziran, saj imajo nekatere delovne organizacije naročil šele za polovico načrtovanega izvoza. Prisoten je zmerni optimizem, saj prihajajo iz zahodnih evropskih držav in ZDA vesti o ponovnem oživljanju konjunktura. Če bomo to izkoristili pa zavisli predvsem od nas samih.

Realizacija zunanje-trgovinskega poslovanja SOZD v prvem četrtletju

Izvozni načrt za leto 1983 v višini 1.437.434.000 din je realiziran le s 17,5 %, plan uvoza s 13 %, plan prilivov pa s 17 %. Letošnji izvoz predstavlja 80 % izvoza v I. kvartalu preteklega leta, kar pa ni neuspeh, če upoštevamo, da sta Jelovica in Gradis v istem obdobju lani izvažala še po naročilih iz leta 1981, letos pa izvoza montažnih hiš praktično ni.

Manj kot lani so izvozili Jelovica, Gradis in Celuloza. Iz tabele je to razvidno tudi za Alples, vendar podatki ne zajemajo izvoza v vrednosti 40.000.000 din, ki se po ICD priznava Slovenijalesu, po prilivih pa Alplesu.

Letošnji plan je za 27 % večji od lanskoletne realizacije. Večina naših DO ima že zadosti naročil, da bo plan realiziran, če seveda ne bo zastojev v proizvodnji, le v Jelovici imajo naro-

čil šele za polovico plana.

Uvoz prav tako zaostaja za planom. Planiran je bil visok, zaostaja pa zaradi pomanjkanja deviz, saj trenutno DO razpolagajo le z dobrih 50 % deviznega priliva, zaradi anuitet po tujih kreditih pa imata devizni račun blokiran Celuloza in Jelovica.

Prilivi so realizirani v zadovoljivi višini. Razen Celuloze, Jelovice in Gradisa, vse DO dosegajo veliko višje prilive kot v preteklem letu.

Primerjave z letom 1982 so nominalne. Realne bi bile manj ugodne, saj je vrednost tečaja dinarja občutno padla. Izvoz v I. četrtletju 1982 je bil (preračunano po tečaju 41,80) 7.487.000 USA dolarjev, v letošnjem pa (tečaj 63,40) 3.978.028 USA dolarjev. Dejansko pa je povprečni tečaj dolarja v I. četrtletju 1983 75,00 din, torej je bilo izvože-

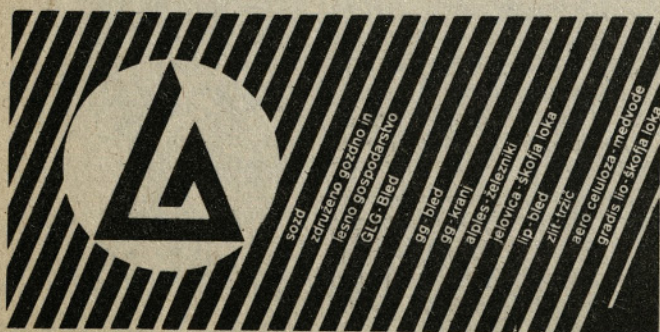
nega le za 3.362.760 USA dolarjev, kar je le 45 % realizacije I. četrtletja 1982.

To je problem vseh izvoznikov. Devaluacija prinaša izvozniku več dinarjev, podraži pa uvoz.

KONVERTIBILNI IZVOZ V I. KVARTALU 1983

		v 000 din (63,40)		
		Izvoz	Uvoz	Prilivi
Alples	1. Plan 83	274.446	132.702	258.148
	2. Real. I.—III.	33.767	18.162	50.884
	3. %	12	14	20
	4. Ind. I.—III. 82 == 100	78	133	370
Jelovica	1. Plan 83	251.364	118.727	236.999
	2. Real. I.—III.	17.151	7.808	11.817
	3. %	7	7	5
	4. Ind. I.—III. 82 == 100	40	55	6
LIP	1. Plan 83	457.635	238.189	363.434
	2. Real. I.—III.	119.760	27.098	106.177
	3. %	26	11	29
	4. Ind. I.—III. 82 == 100	185	75	151
ZLIT	1. Plan 83	64.080	60.752	57.600
	2. Real. I.—III.	15.520	1.420	11.765
	3. %	24	2	20
	4. Ind. I.—III. 82 == 100	105	140	102
Gradis — LIO	1. Plan 83	108.750	43.200	130.500
	2. Real. I.—III.	13.000	—	5.000
	3. %	12	—	4
	4. Ind. I.—III. 82 == 100	33	—	3
GG Bled	1. Plan 83	6.285	15.023	6.300
	2. Real. I.—III.	1.433	739	2.824
	3. %	23	5	45
	4. Ind. I.—III. 82 == 100	770	290	272
GG Kranj	1. Plan 83	23.176	15.939	22.947
	2. Real. I.—III.	9.789	6.003	4.112
	3. %	42	38	18
	4. Ind. I.—III. 82 == 100	103	195	100
Celuloza	1. Plan 83	247.710	109.016	227.825
	2. Real. I.—III.	41.787	35.532	31.388
	3. %	17	32	14
	4. Ind. I.—III. 82 == 100	83	163	65
SOZD »GLG«	1. Plan 83	1.437.434	733.548	1.303.753
	2. Real. I.—III.	252.207	96.732	223.967
	3. %	17,5	13	17
	4. Ind. I.—III. 82 == 100	80	92	43

PREDSTAVLJAMO VAM NOVO OBLIKOVNO REŠITEV ZNAKA SOZD »GLG«

AVTOR: MAČEK
ALPLES

VIR: Podatki članic, april 1983.

R. Gašperšič

DELO IN POGOJI DELA

V barakah so bile stenice

Priimek KOROŠEC je na Koprivniku in Gorjušah kaj pogost, vendar, če rečeš Korošec Janko vsak ve za koga gre. Hudomušen, dobre volje in vedno pripravljen na pogovor to je Janko Korošec, tudi Tomaževčev Janko po domače.

Vse svoje življenje je delal po gozdovih. Še mladoleten je bil takoj po končani vojni poleti sekač, pozimi voznik s svojim konjem. Pozneje je bil režijski voznik pa spet pogodbeni voznik. Ko je v gozdarstvo začela prodirati mehanizacija, je bil med prvimi traktorist. Štiri leta pa je bil skladiščnik in šofer na Mrzlem studencu.

Sodeloval je v samoupravnih organih GG in TOZD-a. Bil je član delavskega sveta, član upravnega odbora pa član prometne komisije. Rad obuja spomine o preteklih časih.

Kakšna je razlika v pogojih dela pred 30 leti in danes?

Kuhali smo krompirjevko, žgance, polento. Važna prehrana je bila zaseka, ki jo je vsak porabil na teden po 2 kg.

Z lubarce domov tamladi nismo uhajali, pač pa na planino Goreljek, kjer so bile mlade majerce. Pa so se starejši golcarji na nas jezili. Ker smo bili cel teden od doma, doma nismo mogli nič narediti. Les se je takrat podiral na suš. Delali smo najdalj do konca junija, potem smo šli na košnjo. Dva meseca se ni delalo. V jeseni smo les razžagali in založili. Vsaka skupina je dobila v oddelku tudi nekaj »forštne« (čiščenja). Če je bilo vreme lepo, smo čistili, če je deževalo pa smo zakladali. Pozimi smo les »furali« na žago. Drugega dela pozimi ni bilo. Kakšna posebna razlika v težavnosti takrat in danes. Takrat se je vse delalo z ročno žago in sekiro, vendar je bila v najlepšem lesu norma največ tri kubike. Naj-

Takrat ni bilo nobenih prevozov. Na delo oziroma v bajto smo hodili peš. V ponedeljek zjutraj si oprtal nahrbtnik s hrano in peš v gozdove. Ves teden smo ostali v bajti do sobote. Ko smo spomladi prvič odhajali na delo, je vsak nesel s seboj otep slame, da je bilo za ležišče. V lubarčah bolh ni bilo, pač pa so bile pozneje v barakah stenice. Če v bližini ni bilo pitne vode, smo izdolbli korito v katerem se je natekala voda s strehe lubarce. Korito je moralo biti postavljeno tako, da ni mogla živina do vode. Vodo smo zajemali s šalco. Kljub slabi vodi pa zbolel ni nihče. Lubarce smo naredili v samem sečišču, zato ni bilo daleč do dela, tudi premikov med letom ni bilo.

Zjutraj smo začeli ob petih, ob sedmih smo šli kuhat. Opoldne smo imeli eno uro časa za kuhanje kosila in za počitek. Zvečer smo delali do šestih. Malice nismo imeli ne dopoldne ne popoldne, tako smo na dan delali po 12 ur.

težje delo je bilo podiranje in šepsanje. Danes pa je pri delu z motorno žago brez lupljenja norma tudi do 20 kubikov na dan.

Pri prevzemu gol arije ni bilo v navadi, da bi akordanti zbijali eden drugemu ceno, pri furnji pa se je to redno dogajalo. Licitacija spravila se je obdržala vse do leta 1953.

Posek je prevzel starejši izkušen golcar, rekli smo mu akoradant. V skupino — partijo je zbral ljudi in jih sortirjal po starosti in sposobnosti. Lahko sta skupaj vlekla žago pa je imel vsak drugačen zaslužek na uro. Po par dneh preizkušnje je akordant povedal koliko boš imel na uro.

Za obračun smo zadali po 12 ur na dan, med sabo pa smo delili po dejanskih urah. Deset procentov zaslužka je ostalo pri akordantu kot kavcija. Redko se je zgodilo, da je delavec zapustil partijo, saj ni bilo dela. Če pa ga je le zapustil, je bil ob kavcijo. S kavcijo je akordant lahko plačal drugega delavca.

Pri razrezu lesa smo uporabljali leseno lato. V soboto smo jo skrili, vsak ponedeljek je akordant prekontroliral njeno dolžino. Na lato se je na vsakih 10 kom naredila zarez. Akordant je iz števila komadov znal zračunati kubaturo lesa.

Spominjam se, da sem leta 1959 zaslužil pri spravlilu lesa s konjem 9000 din. Takrat so gozdarji dobili

po 3500 din. Vozil pa sem cel dan in na dan zvozil po 20 kubikov lesa, danes ga goseničar ali ferguson toliko ne zvozi.

Kakšnih posebnih problemov nikdar ni bilo. Le to lahko rečem, da je včasih bilo bolj strogo. Če nisi imel lesa na mero, je gozdar zaprl knjigo in odšel.

PODLOGAR JOŽE

Delo v gozdu

PINTAR Janko, po domače Miklavžov iz Dražgoš dela pri Gozdnem gospodarstvu Kranj polnih 20 let kot gozdni delavec — motorist. Njegov delovni staž v gozdu pa sega daleč nazaj v mladost.

Naj povem, da v povojnih letih nismo poznali delovnega časa 8 ur. Delali smo od zore do mraka, od ponedeljka do sobote. Tudi v globokem snegu in mrazu smo morali delati. Z uvedbo motornih žag se je delo v gozdu bistveno spremenilo, vendar je še vedno ostalo težko delo pri spravlilu in zakladanju lesa, ter predvsem pri ročnem nakladanju težkih hlobov na naše kamione. Takrat je bilo normalno, da je bila delovna skupina večja, tako sem delal v skupini 5. delavcev.

Na delo v širne gozdove Jelovice in Blegoša smo hodili peš s košem na hrbtu. V košu sem poleg svojega ročnega orodja nesel tudi hrano za ves teden. Stanovali smo v gozdarskih kočah, ker smo delali ves dan smo opoldne eno do dve uri počivali, v tem času pa si je vsak skuhal svojo

dobroto — kosilo. Največkrat so bili na jedilniku pravi gorenjski žganci zabeljeni z zaseko in kislo mleko.

Moji življenjski pogoji so se bistveno spremenili, ko sem kupil motorno kolo in se vsak dan po napornem delu vračal domov.

Danes je gozdna proizvodnja mehanizirana. Predvsem spravilo in nakladanje lesa. Osnovno delo v gozdu izdelovanje gozdnih sortimentov z motorno žago pa ostaja še vedno težko, nevarno in naporno, dokaz temu je, da imamo gozdni delavci motoristi priznana beneficirano delovno dobo. Organiziran imamo prevoz na delo in z dela, ravno tako tudi prehrano.

Počasi se pripravljam za pokoj, veliko je bilo težkega, vendar pa tudi lepega, saj delam na prostem. Sma tram, da je danes naš poklic veliko premalo cenjen, dokaz temu je dejstvo, da je med nami zelo malo mlajših domačinov. Če bi se še enkrat moral odločiti za poklic, bi se odločil zopet za delo v gozdu. Rautner

PRED LETI IN DANES

Vrednost naj ima le delo!

V današnjem razgovoru, ki smo ga vodili z delavcem Jelovice tov. Francem Teropšičem smo želeli dobiti primerjavo med tem kako je izgledalo delo stavbnega mizarja nekoč in danes, kako si do poklica mizarja sploh lahko prišel in kakšen odnos so imeli delavci do dela takoj po vojni in kakšnega imajo danes.

Tov. Teropšič, kje ste se izučili za stavbnega mizarja?

tega pa smo poleg pravic dobro poznali tudi svoje dolžnosti. Osebnih zaščitnih sredstev smo imeli malo, rokavic, zaščitnih očal, predpasnikov in raznih krem ni bilo. Delovne obleke so dobili le tisti, ki so delali umazana in težka dela, pa še ti so jih morali plačati sami. Malic ni bilo, stroške prevozov na delo smo krili sami, v glavnem pa smo prihajali na delo s kolesom ali peš.

Učil sem se kot »vajenec« pri privatnem mojstru takoj po drugi svetovni vojni. Povedati moram, da pri njem ni bilo lenarjenja, k sreči pa me ni uporabljal tudi za druga opravila, kar se je številnim drugim dogajalo. Stroje smo morali dobro varovati, tako da smo vse, kar se je le dalo najprej obdelali ročno, šele nato še s strojem. Kar se pouka tiče zaradi poveljnih razmer, še ni bil povsem urejen, tako da smo se v glavnem učili pri praktičnem delu. Po zaključku učne dobe sem opravljal izpit pred občinsko komisijo, praktični del izpita pa v lesnoindustrijskem podjetju; zlasti praktični del izpita je bil zelo zahteven, saj so od nas zahtevali samostojno izdelavo nekega izdelka. V času »vajeništva« sem dobival majhno nagrado, katere višine se ne spominjam več, malico smo pa nosili kar s seboj.

Leta 1957 ste se zaposlili v Jelovici. Kakšni so bili takrat delovni pogoji?

Možnosti zaposlitve so bile takrat precej drugačne kot so danes. Ob vstopu na delo ni nihče vprašal, kakšna bo plača, ampak le kaj bo delal. Delali smo bolj vestno in natančno, vse sobote, včasih pa kar toliko časa, da smo delo dokončali. V glavnem smo delali ročno, saj takih modernih strojev, kot so danes, takrat še ni bilo. Delo je bilo fizično vséakor dosti bolj naporno, poleg

Z delom smo končali 15 min pred 2. uro, nato smo pa delavnico in stroje še temeljito očistili in pospravili. Lahko rečem, da smo imeli do dela bolj resen odnos, pa tudi za delo smo se bolj bali kot danes.

Vsaj dve tretjini del smo takrat opravljali ročno, tako da smo se greli v glavnem z delom. Delavnice smo ogrevali s pečmi na žaganje, ki jih je bilo treba pred kurjenjem za to pripraviti. Če si vprašal, kakšna bo plača, si dobil odgovor: »Najprej pokaži z delom kaj znaš, potem pa vprašaj za plačo!«

Ko gledam način dela danes, se moram zamisliti: Vlada brezbriznost in malomarnost pri upravljanju s stroji, pri odnosu do materialov in družbene lastnine nasploh, do reda in čistoče, predvsem pa do rezultatov dela, do kvalitete in konec koncev tudi do našega bodočega obstoja.

Ali menite, da je ob sedanji stopnji razvoja tehnologije še potrebna široka strokovna usposobljenost delavcev?

Čeprav v industrijskem načinu dela dobiš občutek, da široka strokovna usposobljenost delavcev ni potrebna, je treba poudariti, da je izkoristek strojev, materialov tudi prehod na novi proizvodni program naloga, ki zahteva širše znanje, stalno učenje in prilagajanje novostim. Mislim, da mladi za to niso

dovolj usposobljeni, kaj šele da bi razmišljali o izboljšavah pri svojem delu. Tempo dela pa ne dovoljuje priučevanja daljši čas.

Kako daleč smo po vašem mnenju nagrajevani po delu?

O nagrajevanju po delu imam svoje mnenje. Mislim, da bi morali delo najprej dobro organizirati, ker le dobra organizacija dela omogoča večjo storilnost (nemoten dotok obdelovancev, kakovostni materiali itd.). Seveda pa bi tudi mi bolj morali paziti na natančnost in kvaliteto dela. Nas starejše delavce bi morali tudi vodje bolj upoštevati, saj naši predlogi temeljijo na bogatih izkušnjah, ki smo si jih pridobili v dolgih letih dela na različnih delih. Mislim, da pri nagrajevanju preveč poudarka dajemo količini, premalo pa kvaliteti dela.

Kaj pa odnos do dela in samou-

pravljanja?

Kot veste, je vsaki delovni organizaciji, TOZD, obratu ali delavnici neka »štimumunga«, nenapisan red in odnos do dela, ki ureja življenje ljudi, ki delajo skupaj. To je tako kot v družini, nikjer niso vsi enaki. Tudi delavci so različni, nekateri so bolj prizadevni, drugi manj, nekoga motivira plača, drugega dobro razumevanje s sodelavci. Mislim pa, da nikjer sodelavci ne marajo lenuhov in površnih ljudi. Vzdušje, ki se mu vsi podrejuje, da noče nihče izstopati, niti v pozitivnem smislu ne, mislim da ni dobro. Premalo se zavedamo poleg pravic, ki jih imamo, tudi svojih dolžnosti in pa tega, da delamo zase in da bo od našega dela odvisno, kako bomo živeli v bodoče.

Razgovor vodil:

ČRNJAČ DEMETRIJ

Jeklena volja do dela vedno zmaga

Silvo Arh, zaposlen v LIP Bled, TOZD Rečica, se spominja, da je bilo včasih čisto drugače pri delu in življenju v lesni industriji; nihče ni tedaj pomislil nase, delali so za skupnost, obnavljali se domovino.

Na Gorjani se je zaposlil v letu 1947 kot pomočnik gaterista, opravljal dela na ročnem robilniku in kasneje dela samostojnega gaterista. Takrat so bile žage v sklopu Lesne industrije Slovenije. Dela na Gorjani je opravljal le 2 meseca, nato se je javil na razpis za vpis v gozdarsko šolo. Ker pa je bilo prijav preveč, so delavce, ki so se ukvarjali z žagarstvom, usmerili v lesno šolo v Ljubljani.

Bil je čas, ko se je domovina obnavljala in tudi on se je kot mladinec vključil v ljubljansko delovno brigado.

1948. leta je opravil normirski tečaj v Ljubljani, potem pa je prido-

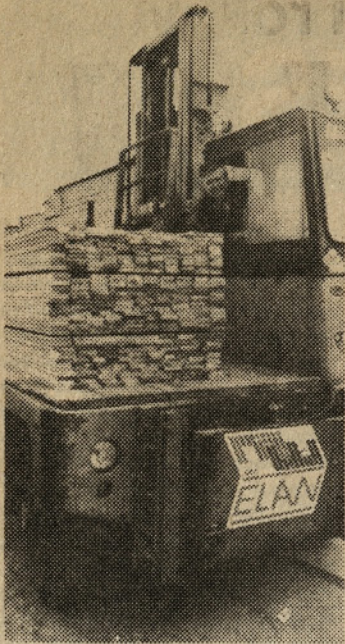
bival prakso kot normirec po raznih krajih Slovenije. Ponosno in vendar ne bahavo zvenijo njegove besede: »Dobil sem odločbo direkcije iz Ljubljane za glavnega normirca Slovenije. Eno leto sem vodil normirsko šolo na Brezovici.« Želel pa je biti v neposrednem stiku z lesom, zato so ga premestili v Kočevje na Bračičevo žago. Ker so 1953. leta obrat ukinili, je kot oddelekovodja do 1957. leta delal v obratu brenta v Kočevju.

Domača zemlja in rojstni kraj sta ga zvalili spet na Gorenjsko. V letu 1957 je prevzel dela skladiščnika, katera opravlja še danes.

Kot obratovodja v Kočevju je imel odgovorne naloge. Najmanjšo napako so morali opravičiti na notranji upravi in raznim inšpekcijam. Pogoji dela so bili težki — v blatu, prahu in v vsakem vremenu je bilo treba delati. Ročno so zlagali skladovnice, razen manjših vozičkov ni bilo drugih pri-

(Nadaljevanje na 10. strani)

pomočkov. Njegov osebni dohodek je bil 1200 din, gaterist je prejel 1500 din, kar dokazuje, da je bilo fizično delo bolj vrednoteno. Delavci so delali vse sobote, udarniške ure pa so radi opravljali za skupne cilje.

Silvo dobro pozna obrat Gorjano od vsega začetka. Poleg tovarne vrat je bil obrat z dvema polnojarmenikom (na mestu sedanjega oddelka oblog) in zabojarna. Skladiščna lopa je bila lesena in vsa manipulacija je potekala na prostem. Les so iz žage prepeljali z vozički. Ročno so prenašali tovore do skladovalnic in prav tako nakladali vse vagonne. Dnevno so naložili ročno 4–6 vagonov, danes pa z viličarji uspejo napolniti 3–4 vago-

ne. Ko še ni bilo industrijskega tira, so s konji vozili les na železniško postajo in tam naložili vagonne. Že v tistih časih so žagan les proizvajali pretežno za izvoz, les slabše kvalitete so predelali v zaboje.

Po letu 1960 je razvoj napredoval, opaziti je bilo marsikatero izboljšavo; postavili so lopo in nabavili prve viličarje. Težja ročna dela so nadomestili stroji. Skladno z razvojem proizvodnje so se delavci tudi izobraževali in opravljali izpiti za posamezne enostavne stroje.

Varstvo pri delu in prehrana sta bili v začetku zelo skromni; od doma so delavci nosili kruh in marmelado, za delovno obleko in rokavice so morali sami skrbeti. Tedaj je imela sindikalna organizacija pomembno vlogo, saj je tudi organizirala nabavo prehrabnih artiklov.

Po letu 1956 pa se je standard začel dvigati in pogoji za delo in življenje so se izboljšali.

Včasih je bil odnos do lesa in do drugega materiala drugačen, znali so ceniti vrednost lesa. Pripravljenost in volja do dela je bila večja. Zavedali so se, da so dolžnosti pred pravicami.

Delavci so sami izboljšali pogoje dela in tudi tehnološke procese; tedaj so jim tudi njihove predloge bolj upoštevali. Danes pa se zgodi, da delavci hočejo napraviti kaj koristnega, a tega na pravem mestu ne izrečejo.

Bilo je drugače; tedaj so rastli temelji naše delovne organizacije. Silvo se je prešerno nasmehnil ob spominih na prehojene poti. Bil je in ostal dober, delaven in marljiv človek, kot člen v verigi združenega dela na LIP Bled, ki letos praznuje 35-letnico.

Frelih

Delo nekoč in danes

O tem, kako so delali pred 25 leti in več ter o razlikah, ki jih opaža pri delu danes, nam je pripovedoval tov. ALOJZ BAMBIČ, tehnolog v TOZD Predelava masivnega lesa. V spominih se je vrnil v čas, ko se je leta 1954 zaposlil v Selcih, dislociranem obratu tovarne ALPLES.

»Takoj po nastopu službe sem opravil tečaj in izpit za mojstra — vodja oddelka. Potem sem bil vseh 23 let, ki sem jih preživel v Selcih, vodja strojnega oddelka. V začetku smo delali stavbno pohištvo, potem smo prešli na drobno pohištvo: obešalniki, šivalne omarice, stojala za revije... Zadnjih 10 let obratovanja v Selcih, pa smo zopet delali stavbno pohištvo in sicer podboje v kooperaciji z LIKO Vrhnika.

Pogoji dela so bili posebno v prvih letih izredno težki. Ni bilo ogrevanja, zato so izmenično hodili po dva ali trije zgodaj zjutraj, da so pred delom ogreli delovne prostore. Tudi tople malice nismo imeli, prav tako ni bilo prevozov. Iz Bukovščiце, kjer sem doma, sem pozimi hodil 8 km peš ali pa s smučmi. Strojna oprema je bila zelo slaba in dotrajana. Ker nismo imeli nobene ventilacije, smo delali v prahu in slabem zraku. Dolgo časa smo vse ročno skladali na kamione,

šele na koncu obratovanja v Selcih smo dobili svoj viličar.

Kljub vsem pomanjkljivostim in slabim delovnim pogojem je bilo zadovoljstvo in delovna disciplina na višini. Kadar je čakal kamion na robo, smo delali nepretrgoma dve izmeni skupaj. Nihče se ni upal ugovarjati ali oporekati nadrejenim. Brez vratarja in ure smo bili vsi točno na delu, vsak je takoj sporočil vzrok izostanka.

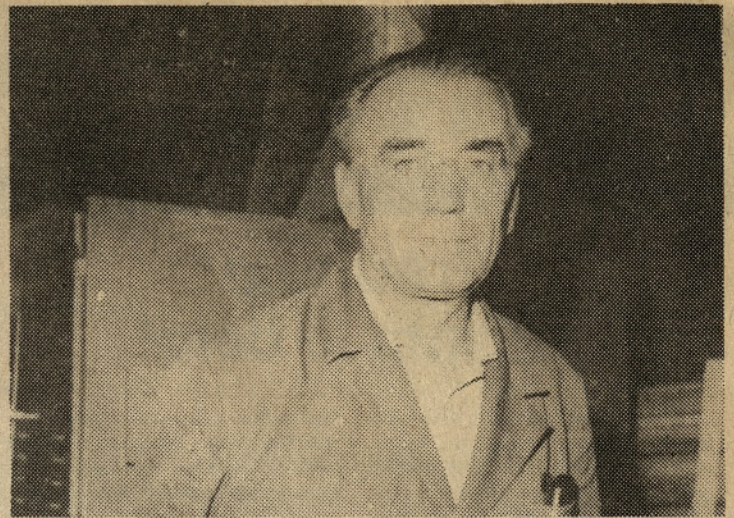
Leta 1978 so se vsi delavci iz Selc preselili v novi, moderni obrat za predelavo masivnega lesa na Češnjico. Dobili so tudi večje število novih delavcev, obstoječo strojno opremo pa dopolnili z novo.

Tov. Bambič opravlja delo tehnologa.

Kako so se prilagodili na nove pogoje dela in kako delo poteka danes?

»Razlika je bila po preselitvi ogromna, ampak tudi starejši delavci smo se na nove pogoje dela kmalu privadili. S kombinacijo starejših in novejših strojev je tehnologija zadovoljiva, urejen je transport, delo je v glavnem čisto in tudi fizično ne preteško.

Vsi dobri pogoji pa v celoti še ne dajejo takšnih rezultatov, kot bi si jih želeli. Na to pa predvsem vpliva člo-

veški faktor. Kadar ljudje niso pripravljene delati, tako kot je začrtano, uspehi ne morejo biti prisotni. Precej velika fluktuacija je vzrok, da je usposabljanje vedno nove delavce. Pri tem je sigurno najbolj važen pristop do mladega delavca. To se pravi, da je treba na ljudi psihološko vplivati in jim že takoj ob prihodu dati jasno vedeti, kaj se od njih zahteva in pričakuje.

Pri svojem delu imam pregled nad celotno proizvodnjo od začetka do konca. Vidim, da imamo še rezerve v

materialu, več bi bilo lahko prihranka tudi pri času. Velik odmev pa ima pri nas akcija »NIČ NAPAK«, ki teče že od lanskega leta in vspehuja vse od delavcev v proizvodnji do strokovnih delavcev h kreativnemu razmišljanju, kako delo izboljšati, poenostaviti, poceniti.

V tem smislu smo pripravili že nekaj tehničnih izboljšav, ki so bile tudi tehnološko izvedljive in se že uveljavljajo v praksi. Tudi to je pot k boljšim rezultatom našega dela.

MARJANA MAČEK

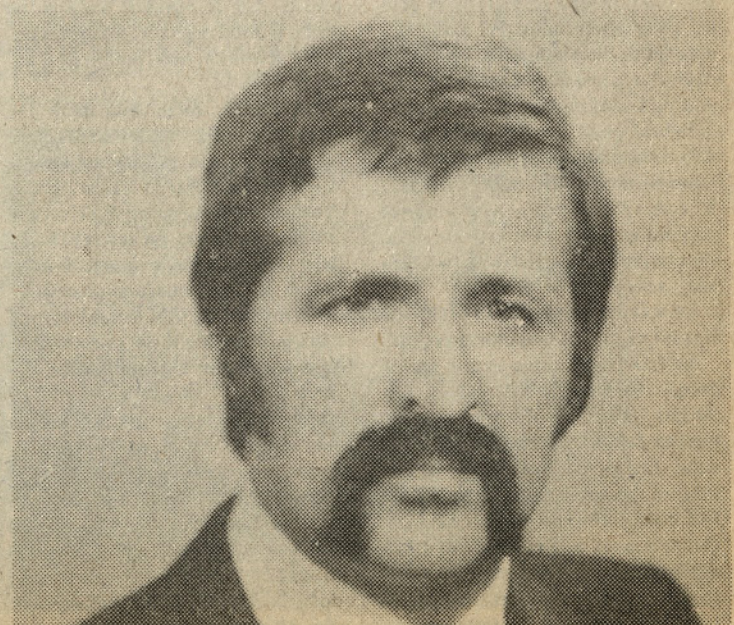
Delo v Celulozi

V proizvodnji celuloze se pogoji dela v nekaterih oddelkih praktično več kot 50 let niso bistveno spremenili. Tako je tudi v kuharji, kjer sem pričel z delom pred 20 leti, kot 1. pomočnik kuharja. Obrat in stroji so zastareli in ne vem, če še kje v Jugoslaviji ali v svetu kuhajo celulozo na tak način. Nujna posledica zastarele tehnologije so težki delovni pogoji, slab zrak, ročno delo. Govorimo o 20. stoletju, v kuharji pa se je do nedavnega uporabljalo vile in lopate. Tudi nekatere tehnološke izboljšave niso v večji meri delavcem omogočile zdrave in lažje delovne pogoje. Kljub zastarelosti naprav pa je naša celuloza med najboljšimi, zato je povpraševanje po njej veliko. Kljub naporu, katerim so delavci v kuharji iz-

postavljeni, kuharijo malokdo zapusti. Čeprav sem sam pred 6 leti odšel na drugo delo v papirnico, si zelo želim, da bi uspela rekonstrukcija celuloze, ne samo zaradi večje proizvodnje in s tem tudi večjega dohodka za vse delavce, ampak predvsem, da bi se olajšalo delo in pogoji dela sodelavcem.

Pripomnil bi še to, da ne razumem, kako je možno ovirati razvoj tako stare tovarne, ki je vsa dolga desetletja praktično delala brez izgube in pokrivala vse družbene obveznosti. Sedaj pa se postavlja vprašanje odobritve kredita za milijon DM, medtem ko pridobivajo kredite tovarne, za katere se že vnaprej ve, da bodo poslovale z izgubo.

Dovč

Včasih smo delali z bolj zavihanimi rokavi

V svetu imamo različne poglede o tem, kaj je dober in uspešen delavec. Tako v Ameriki velja za uspešnega delavca tisti, ki ima v delovni knjižici čim več žigov, na Japonskem pa je ravno obratno. Med slednje bi sodil tudi mizar Peter Brdnik, ki od 1956. leta ki dela v Gradisu TOZD Lesno industrijski obrat Škofja Loka in je v temeljni organizaciji eden izmed najstarejših delavcev. Veselo se je odzval našemu vabilu, da za delavce SOZDA GLG Bled, katerega član je tudi LIO iz Škofje Loke pove nekaj več o tem kako so delali včasih in kako dela danes, 27 let po zaposlitvi v LIO.

»V času, ko sem se zaposlil v lesno industrijskem obratu Škofja Loka,« je začel pogovor tovariš Brdnik, »se je delalo uglavnom ročno. Imeli smo nekaj strojev, vendar so le-ti bili precej zastareli in niso bili približno tako izpopolnjeni kot stroji s katerimi delamo danes.«

V ČEM JE ŠE BISTVENA RAZLIKA?

»Poleg tega da smo delali v glavnem ročno, so tudi vsi transporti bili ročni, po drugi strani, pa smo vsaki izdelek delali dalj časa. Včasih smo na primer okno delali 12 ur, sedaj pa ga naredimo v eni uri. Tako je vse napredovalo. Poleg tega da sedaj delamo v sodobni novi proizvodni hali imamo vse sodobne stroje ter tehnologijo, ki je izpopolnjena in omogoča velikoserijsko proizvodnjo.

O tem koliko je včasih bilo ročnega dela nam pove tudi to, da smo takrat tudi furnir brusili ročno, lakirali smo tudi ročno in nasploh je bila

prisotna nekako takšna miselnost taktičnih mojstrov, da je boljše vsako stvar narediti večjo kot manjšo in se je tudi zarisovalo malo večje, potem pa smo vso stvar še ročno »oblaki« na potrebno velikost.«

Kakšno znanje je bilo potrebno takrat in kakšno danes?

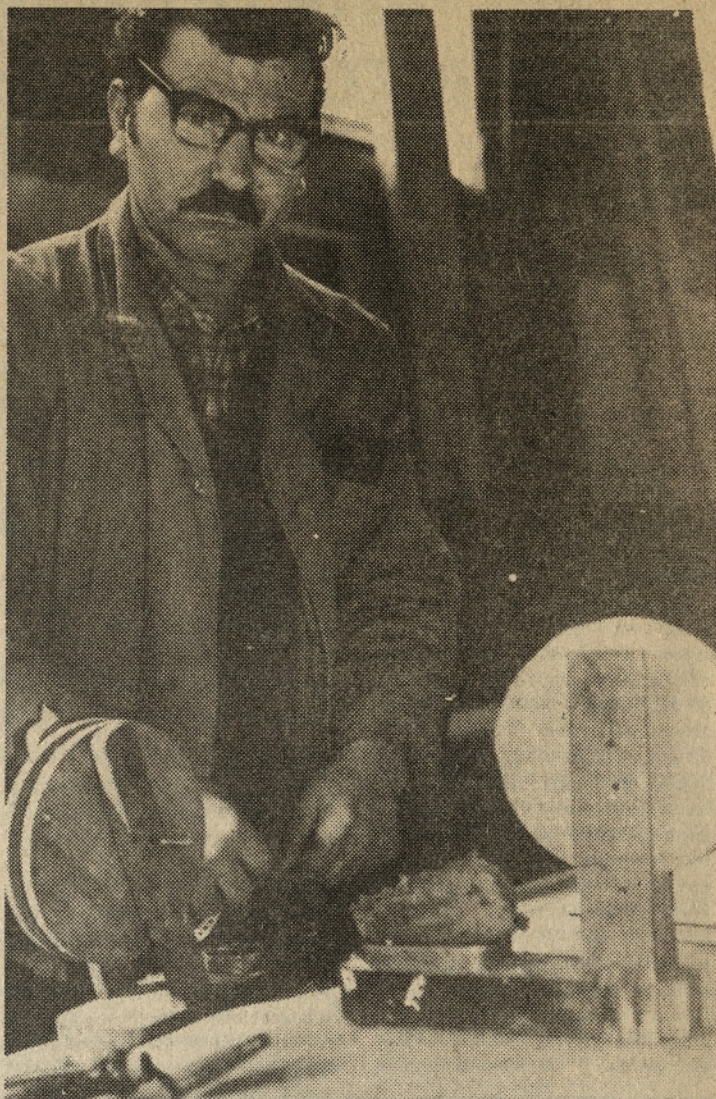
»V tistih časih je vsak mizar in nasploh vsak delavec moral vedeti veliko več kot danes, moral je biti vsaj KV delavec, danes pa se vsakdo lahko izredno hitro priuči na delo s stroji. Ob velikih serijah proizvodov kot so danes in ob proizvodnji na tekočem traku, je bolj pomembna specializacija. Včasih je vsaki delavec moral znati narediti del končnega izdelka in je s celoto slabše seznanjen.

Kakšni pa so pogoji dela danes, in kakšni so bili nekoč?

»Pogoji dela so v današnjem času neprimerno boljši in se dosti laže dela. O tem najbolj zgovorno govori to, da smo včasih vsi mizarji imeli gor zavihane rokave, saj je bilo treba močno poprijeti za delo, hlodi so bili veliki in težki, sedaj pa to težaško delo opravijo stroji. Skratka, delo je takrat bilo dosti bolj naporno.

Pa tudi ena druga primerjava govori v prid današnjem lažjem delu. Včasih je v proizvodni hali bilo veliko več delavcev, danes pa je več strojev, katerim delavci v glavnem strežejo. Tudi organizacija dela je bila včasih drugačna. V celoti vzeto, je danes neprimerno lažje delati, saj moderni čas prinese s seboj sodobne stroje in tehnologijo, ki je v največji meri razbremenila delavce v našem obratu.

CVETO PAVLIN

Pogoji prodaje pohištva na kredit na nekaterih tujih tržiščih ter gibanje maloprodajnih cen

Belgija/Luksemburg:

V letu 1982 je znašala največja udeležba 30 % z rokom odplačila 20 mesecev. V začetku leta 1975 je udeležba zmanjšana na 25 % ob enakem roku odplačila, da bi se od 28. julija 1975 zmanjšala udeležba še na 20 % od podaljšanju roka odplačila na 24 mesecev.

Indeks maloprodajnih cen pohištva: 1975 = 100; 1980 = 122,8; 1981 = 128,1.

Danska:

Najmanjša udeležba je 20 %, toda ne more biti manjša od 50 kron. Rok odplačila ni omejen, a je običajno, da se kredit odplača v dveh letih.

Indeks maloprodajnih cen: 1968 = 100; 1975 = 176; 1980 = 282 in 1981 = 310.

Finska:

V primerih nakupa pohištva na kredit in pogojih odplačil je vlada priporočila 20-odstotno udeležbo z rokom odplačila 18 mesecev po 14 % do 16 % obresti, povečano za običajne stroške. V praksi prihaja do velikih odstopanj od vladnih priporočil.

Pogosti so primeri, da se pohištvo kupuje na krajši rok 3–6 mesecev, vendar brez obresti, toda nekatere vrste pohištva se kupujejo na daljši rok tudi do dveh let z obrestno mero.

Francija:

Najmanjša udeležba pri nakupu na kredit je 20 % ob maksimalnem roku odplačila 21 mesecev.

Indeks maloprodajnih cen pohištva: 1973 = 100 1975 = 122,7; 1979 = 165,5; 1981 = 207,6 (ocena).

ZR Nemčija:

Pri nakupu pohištva trgovci zelo redko dajejo posojilo. Navadno kupci najemajo posojila v banki ali hranilnici, kjer se le-ta zlahka dobijo. Okrog 30 % vseh nakupov se financira na ta način.

Indeks maloprodajnih cen pohištva: 1976 = 100 1978 = 111,0; 1980 = 125,9; 1981 = 135,5.

Nizozemska:

Od leta 1976 ni udeležbe za posojilo do 100 guldnov. Povprečni rok odplačila je 18 mesecev. Večina Nizozemcev rajši kupuje z gotovino, ki

si jo sposodijo v banki.

Indeks maloprodajnih cen pohištva: 1975 = 100; 1979 = 120; 1980 = 127; 1981 = 131.

Norveška:

Od začetka leta 1978 je vlada poostrišla pogoje kreditiranja, tako da znaša udeležba pri nakupu pohištva najmanj 50 % s tem, da se mora preostali del dolga odplačati v roku enega leta.

Indeks maloprodajnih cen pohištva: 1977 = 100; 1978 = 107; 1979

= 112; 1980 = 123; 1981 = 134.

Švedska:

V tej državi ni predpisa o kreditiranju. Trgovci pohištva zahtevajo najnujnejšo udeležbo med 20 in 30 % in rok odplačila od 12 do 24 mesecev, odvisno od vrednosti nakupa.

Indeks maloprodajnih cen pohištva: 1973 = 100 1976 = 124,7; 1977 = 140,4; 1978 = 151,5.

Povzeto po Drvarskem glasniku

Skupno nastopanje na sejmih

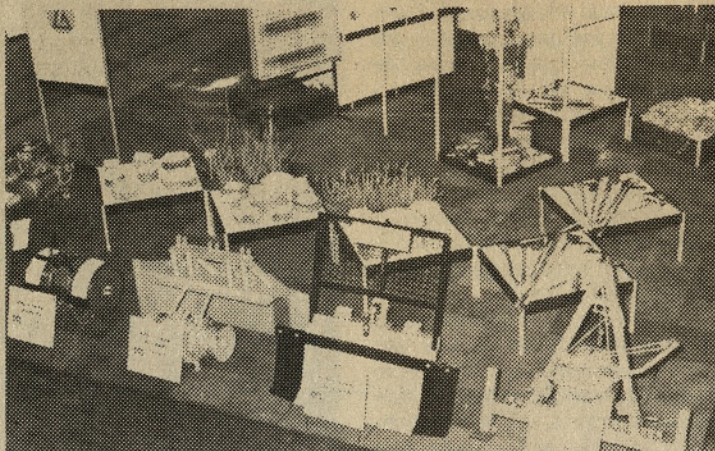
Ali je SOZD GLG s svojo dejavnostjo pravilno predstavljen javnosti

Vprašanje predstavitev SOZD na sejmih, v časopisih, radiu in televiziji je tema, ki jo sicer večkrat začenjamo, pa je ne dokončamo vedno.

Zelo radi vidimo pohvalne ocene o naših prizadevanjih, izvoznih in drugih uspehih, manj pa je pripravljenosti za vsestransko in popolno informiranost javnosti tudi o težavah, ki nastopajo pri delovanju SOZD.

Izmed vrste vprašanj, bi se v prispevku dotaknil samo naslovnih dveh tem:

Ob pobudi, da bi se SOZD predstavil na gozdarsko-kmetijskem sejmu v Kranju, so bili glasovi članic odločno proti, razen dveh izjem. Šele po vztrajnem prepričevanju, je večina popustila in se odločila za sodelovanje in predstavitev. Predstavitev SOZD in posebej gozdarstva ter izvoznih programov članic oziroma lesne predelave je po vseh ocenah bila uspešna. Ker večina kljub uspehu še vedno zagovarja le direktni komercialni uspeh takšnih in podobnih skupnih predstavitev, se postavlja vprašanje skupnega nastopanja za vnaprej. Če izhajamo iz ciljev združevanja v SOZD »GLG« je pomemben poudarek dan skupnemu nastopanju, komplementarnosti

Skupni nastop in predstavitev SOZD GLG na Gospodarsko-kmetijskem sejmu

proizvodnih programov ter s tem v zvezi tudi predstavitve. Iz tega izhaja ne le skupno predstavljanje, temveč tudi skupno nastopanje na domačem in tujem trgu.

Ne nazadnje predstavitev gozdarstva ob gozdarskem dnevu je v Kranju doživela lep uspeh, seznanitev javnosti o tem, da skoraj vsak deseti delavec na Gorenjskem živi od gozda in lesa ni nepomembno. Če se je ob množici obiskovalcev le nekaj mladih odločilo za proizvodne poklice v

gozdarstvu in lesarstvu, je to veliko.

Vprašljiva je po mnenju mnogih oblika predstavljanja. Vseh vrst in oblik predstavljanja in reklamiranja nismo niti fizično niti finančno pripravljani se posluževati. Vendar — važna je vsebina.

Po vsebini pa se veliko raje predstavljamo posamično kot skupno, prisoten je individualizem, prevladujejo posamični interesi nad skupnimi. V tem vidim jedro problema

skupnega predstavljanja in nastopanja.

Drugo področje je predstavljanje SOZD javnosti. Tu vidim tesno povezavo med interesom po predstavitvi in informiranju vseh zaposlenih v SOZD v skupnem glasilu in interesom po informiranju širše javnosti o delovanju SOZD. Niso redki očitki, da se SOZD premalo pojavlja v sredstvih obveščanja, da so skupni uspehi premalo poudarjeni, da smo pri teh stvareh »nepismeni«. Toda kaj je v danem trenutku bolj pomembno: — ali obveščati delavce vseh članic SOZD o dogajanjih — ali o tem obveščati širšo javnost.

Menim, da je oboje enakega pomena, le da smo bolj dovzetni za kakršenkoli zapis ali objavo v drugih sredstvih obveščanja, za naše glasilo in informacije v njem pa zamahne-mo, češ saj nekaj glasilo mora pisati.

O spremembi odnosa do vseh vrst informiranja vidim možen premik, le-ta pa bo vplival tudi na pravilnost informacijskih aktivnosti in predstavljanja dejavnosti SOZD. Z več in bolj sprotnim obveščanjem pa bomo dosegli tudi večjo stopnjo objektivnosti in kritičnosti o vseh dogajanjih okoli nas.

S. ERZAR

Sejem v Kranju — predstavitev glavnih dejavnosti SOZD GLG z motom razstave: gozd — les — pohištvo

Gozdarstvo v SOZD

V zaostrenih stabilizacijsko-gospodarskih pogojih se pojavlja v ospredju vse bolj ekološko, energetsko in surovinsko vprašanje. Pri vsej tej nastajajoči problematiki pa je prvenstveno po vseh kriterijih zajeto gozdno gospodarjenje, ki mu je poverjeno v skrb gozdno bogastvo kot nositelj teh pomembnih nalog.

Gozdni gospodarstvi v gorenjski regiji gospodarita z gozdovi v trimsko-blejskem gozdnogospodarskem območju in kranjskem gozdnogospodarskem območju, ki v tem razzi-

banem terenu in pri veliki zahtevnosti gospodarstva izpolnjujeta posebno pomembno nalogo. Zato se izdelujeta za ti območji podrobnejša popisa iz sledečih vidikov:

- gozdno-gospodarskega
- lastninskega
- terenskega
- organizacijskega in
- ekonomskega-finančnega.

Iz popisnega gradiva bo mogoče oceniti primerjalne podatke, ki naj bi tudi vplivali na razvoj enega ali drugega območja.

posamezne energetske sisteme v obratih in pa vedno več toplivodne sisteme širšega pomena. Ekološki pomen gozdov je nenadomestljiv in vse bolj pridobiva pomen za človekovo okolje, delo in zdravje.

Gotovo pa so vse te lastnosti gozda odvisne od obsežnosti, gostote in zdravja gozdov. Zato je izkoriščanje gozdov kot odločujoči faktor gospodarjenja z gozdovi predpogoj, da

gozdovi izpolnjujejo tudi druge funkcije.

Po teh prikazih lahko ocenjujemo pomen obega gozdnogospodarskih območij, ki regijsko združeni pomenita še mnogo več.

Z gozdnatostjo 55 % in 62 % ocenjujemo pomen gozdov, ki na Gorenjskem pokrivajo toliki del površine. Od skupne površine gozdov pade na blejski del 45 % in na kranjski del 54 % gorenjskih gozdov.

Iz republiškega srednjeročnega plana povzemamo podatke za gozdne površine:

	GGO Bled	GGO Kranj	Slov.
Območje v ha	53.287	67.262	1.008.526
— družbeni gozd	26.643	20.197	330.417
— zasebni gozd	24.422	45.691	632.214
— ostali družb.	2.222	1.374	45.895

Torej so površine gorenjskih gozdov 11,9 % vseh slovenskih gozdov.

Blagovna prodajna proizvodnja pa je predvidena po dinamiki 1985, ki

pa jo zaradi zaostrenih gospodarskih pogojev mora gozdarstvo doseči, za 1982, pa je:

	GG Bled m ³	GG Kranj m ³
Vsi gozdovi	154.000	157.600
— iglavci	138.700	122.300
— listavci	15.300	35.300

Količinsko pomeni v gozdni proizvodnji gorenjska regija 11,5 % v Sloveniji za vse gozdove.

Za iglavce pa 16,3 % in listavce 4,6 %. Torej so gorenjski gozdovi sorazmerno najbogatejši in najdonosnejši v Sloveniji.

Količinsko pa doprinašajo: blagovne proizvodnje:

družbeni gozdovi 11,2 %
zasebni gozdovi 13 %
k lesno-surovinski masi Slovenije.

Kakor je spredaj nakazano, pomeni lesna surovina važen energetski vir, bodisi kot gozdni sortiment: drva, ali pa sečni ostanki in ostanki, ki nastajajo v lesni predelavi. Vse več ti lesni ostanki energetskega pokrivajo

Od gospodarskih gozdov Gorenjske pa obsega:

	Bled	Kranj
Družbenih	53 %	47 %
Zasebnih	33 %	67 %

Torej je precej očitna razlika z vidika lastništva pri družbenem gozdu, večji pri GG Bled, zasebni sektor pa je močnejše zastopan pri GG Kranj.

Količinsko pa to pomeni pri GG Bled za družbeni sektor razlike 2.300 ha pri skupni površini pri

Bledu 18.896 ha.

Pri GG Kranj pa 22.000 ha razlike pri zasebnem sektorju pri skupni površini 44.388 ha pri Kranju.

Ocenjujoč naravni biološki potencial gozdov, daje sliko pogled v prirastne kazalce za stabilne gozdove.

Letni etat na ha v m³:

	Bled	Kranj
Iglavci	4,0	2,85
Listavci	0,8	1,12

Razglabljanje o teh podatkih nam nudi izhodišče za ocenjevanje intenzivnosti sečenj in možnosti gospodarjenja.

Posebno obdelujeta gozdni gospodarstvi v gradivu tudi vprašanje gojitvenih vlaganj. To poglavje bi zahtevalo posebno obravnavo.

Zelo zanimiv pa je podatek, da

letno oddaja les GG Bled 1.750 gozdnih posestnikov, pri GG Kranj pa 4.165 lastnikov. Povprečna velikost posestva pa se medsebojno ne razlikuje bistveno. Vendar pa je pri Bledu 6.760 posestev, pri GG Kranju pa 11.700 posestev.

Pri kadrovskem sestavu pa ni mogoče govoriti o razlikah, ker teh ni. Povprečna letna zasedba je:

	vseh delavcev
— pri GG Bled	484
— pri GG Kranj	490

Zaposlitev pa je takale na 10.000 kub. m prodaje lesnih sortimentov:

	delavcev
— pri GG Bled	32
— pri GG Kranj	31

Glede na spredaj opisane naloge, pa uporabljata gozdni gospodarstvi:

kamionov	50
traktorjev	44
timberjackov	10
žičnic	13

Hkrati s temi podatki je omenjeno v gradivu, da pri GG Bled vodi mehanizirano skladišče in eno v dokončanju v osnovnih sredstvih, medtem ko na območju GG Kranj spadajo mehanizirana skladišča v sestav osnovnih sredstev lesnih obratov.

To dejstvo se močno odraža v amortizacijski kvoti, ki pomeni na 1 kub. m prodanega lesa v 1981 pri GG Bled v TOZD 315 dni, pri Kranju pa tudi pri TOZD 76 din. V zasebnem sektorju pa 58 din in 14 din. Pri tem

Skupni nastop in predstavitev SOZD GLG na gozdarsko-kmetijskem sejmu v Kranju. Razstava orodja in pripomočkov za delo v gozdu ter odčelkov glavnih drevesnih vrst na Gorenjskem

(Nadaljevanje na 14. strani)

je treba upoštevati tudi različno vrednotenje in zajemanje gozdnih cest in vlak.

Sorazmerno obsežna sestava gozdne in transportne mehanizacije, ki je poleg tega v strukturi zelo raznolika, bi v združenji enoti mogla bolje izpolnjevati naloge, kakor sedaj v dveh ločenih.

Zelo zanimiv pa je podatek, kako sta si gozdni gospodarstvi v delovni

strukturi podobni.

Porabljena sredstva v letu 1981 so znašala po 1 kub m pri:

GG Bled 2.370 din
GG Kranj 2.443 din

pomeni razliko le 3 %

Organizacijsko pa izgleda različnost ali enakost takole:

V delovno organizacijo so se združili TOZD in TOK:

	GG Bled	GG Kranj
Gozdarski TOZD	4	4
Gradbeni TOZD	1	—
Avtoprevoznitvo	—	—
Delavnice, gozd. mehaniz.	1	—
Gradbeništvo, transport in meh. TOZD	—	1
DSSS	1	1
Gozdarski TOK	1	3

O popolni enotnosti organiziranja gozdnih gospodarstev ne moremo

gotoviti. Razvidno je, da sta zastopani dve alternativni in to, da je

gradbeništvo ločeno (Bled) ali pa združeno s transportom in mehanizacijo (Kranj). Dalje, da zasebni sektor združuje dela v enem TOK, ali pa je razdeljen po terensko-upravnih enotah.

Iz analize poslovanja, ki so jo izde-

lale službe SOZD »GLG« za leto 1981, pa vnaprej posredujemo tele zanimive podatke:

Struktura prihodka s preračunanimi elementi v 000 din na 1.000 kub. m prodane količine iglavcev-listavcev:

	Bled	Kranj
Delovnih ur	3.254	3.165
Celotni prihodek	4.723	4.409
Porabljene surovine in material	375	240
Porabljena sredstva	2.372	2.442
Dohodek	2.350	1.966
Čisti dohodek	1.308	1.181
Bruto OD	721	753
Akumulacija	513	382
Bruto sredstva za reprodukcijo	699	479

Ekonomski del študije bo posebej objavljen v Glasilu. Vsak podatek zahteva posebno pojasnilo, ki ga ni

mogoče utemeljiti brez predhodne analize!

J. HOČEVAR

Kvalitetna obdelava hlodovine — osnovni pogoj za izdelavo masivnega pohištva

V skladu z našo družbeno usmeritvijo in resolucijo o ekonomski politiki za letošnje leto smo tudi v naši DO pričeli z intenzivnimi pripravami za povečanje izvoza. Ena najpomembnejših nalog, ki smo jo v tej smeri zastavili je rekonstrukcija TOZD Fonsko in garniturno pohištvo, katerega proizvodni program je namenjen predvsem izvozu na konvertibilno tržišče.

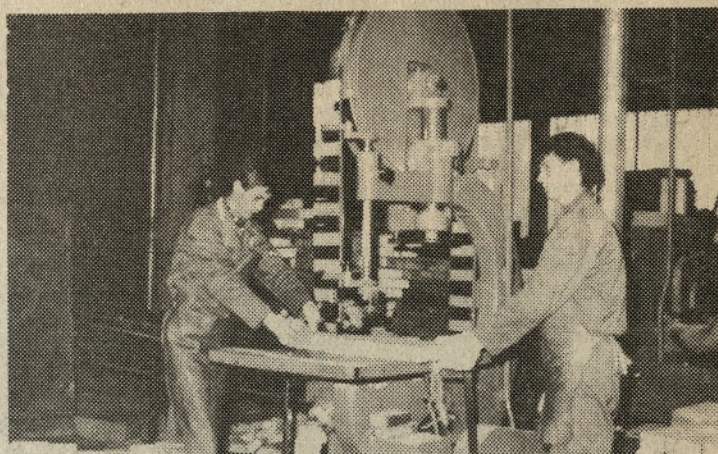
Proizvodno-prodajni program bazira močno na predelavi masivnega lesa, predvsem bukovine.

Zato moramo napraviti temeljite spremembe v proizvodnem procesu od predelave hlodov do končne izdelave masivnega pohištva. V tej smeri je treba izdelati kompleksno tehnološko študijo, v katero se morata vključiti naša TOZD Fonsko in garniturno pohištvo in TOZD Predelava masivnega lesa. Cilj te študije naj bi bil boljše izkoriščanje količin hlodovine, katere nam pripadajo na osnovi temeljev plana SOZD GLG. Z našim dobaviteljem hlodovine GG Kranj se moramo dogovoriti glede pravoča-

snega poseka in spravila lesa iz gozda do žage. Nujno potrebno je določiti roke sprejemanja hlodovine in to ločeno za posamezne vrste lesa. Te pogoje moramo dodatno vnesti v sporazum z GG Kranj.

V okviru naše DO je potrebno urediti skladišče hlodov tako, da bo zagotovljen pravočasen razrez dobavljene zhlodovine in kvalitetno uskladiščenje ter s tem preprečiti nastanek škode na lesu.

V zadnjih letih našega razvoja smo z izgradnjo TOZD Toplarna in TOZD Predelava masivnega lesa močno zmanjšali kroženje zraka na površini skladišča žaganega lesa. Iz tega izhaja, da moramo določiti nove lokacije za skladišče žaganega lesa, predvse za bukovino. V okviru obstoječih površin Alplesa je potrebno določiti najprimernejši prostor, ki bo zagotavljal kvalitetno naravno sušenje. Izdelati je potrebno izboljšani sistem sušenja žaganega lesa listavcev in iglavcev ter pri tem računati samo na o obstoječe sušilne kapacitete. V navedeni študiji je potrebno izposta-

Razrez bukovine v Alplesu

viti prostorsko ureditev temperirnice v okviru novozgrajenih kapacitet TOZD Fonsko in garniturno pohištvo.

Z realizacijo navedene naloge bomo v naši DO sigurno dosegli

znatne prihranke z boljšim izkoriščanjem lesa. Predvsem pa moramo vedeti, da praktično ni mogoče izvažati pohištva na zahodno tržišče brez oplemenitenja z masivnimi elementi.

STANE ČADEŽ, oec.

Glasilo ureja uredniški odbor odgovornih urednikov internih glasil članic GLG: Jože Skumavec, Zoran Rautner, Stane Bokal, Ivan Robič, Metod Benedik, Franc Kumer, Jože Lejko. Glavni in odgovorni urednik glasila GLG je Slavko Erzar. Tiska Tiskarna Ljudske pravice. Glasilo izhaja v nakladi 5.400 izvodov.

Cene

Ukrepi gospodarske politike, ki jo uveljavljamo v zadnjih dveh letih, samostojnost gospodarskih organizacij krčijo le še na nekaj nepomembnih področjih. Dva izmed ukrepov, to sta splošna zamrznitev cen in spremembe deviznega zakona, predvsem poglavja o razpolaganju z devizami, sta tako odmevna s svojimi posledicami, da delovna organizacija pada v popolno odvisnost od administracije družbenopolitičnih skupnosti in bank. Vsi hočejo razporejati dohodek in akumulacijo. Z željo, da ojačajo gospodarstvo, ustvarjajo vedno večje disparitete in delovne organizacije so vedno bolj odvisne od bančnih kreditov. Cene so zamrznjene že drugo leto.

Spremembe so bile minimalne, za nove izdelke, ne priznava se niti devalvacija dinarja. Družbeni dogovor o uresničevanju politike cen za leto 1983 sicer predvideva njihovo postopno sproščanje. Nekaj pristojnosti za manj pomembne izdelke in storitve je bilo že prenešeno na občine ali republike, večina pa jih ostaja na zvezni ravni. Zamrznitev bo odpravljena najprvo za izdelke, kjer je ponudba večja od povpraševanja, za izdelke, katerih cene bistveno ne vplivajo na splošen porast cen in znat-

neje na porast življenjskih stroškov, za izdelke o katerih cenah se dogovarjajo v okviru reprodukcijskih medsebojno odvisnih OZD na enotnem jugoslovanskem prostoru ipd. Nekaj konkretnosti je predlog Gospodarske zbornice o tem, kako naj se izvaja politika cen v letu 1983. Po tem naj bi se cene naših proizvodov spreminjale:

— **gozdni sortimenti**, cene se bodo oblikovale z obveznim postopkom samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja (samoupravni sporazum o merilih za oblikovanje cen gozdnim sortimentom med splošnimi združenji gozdarstva, lesarstva in papirne industrije);

— **proizvodnja in predelava papirja in kartonske embalaže**, na osnovi samoupravnih sporazumov o cenah, ki jih sklepajo OZD proizvajalci z OZD porabniki. Sporazume bodo verificirala splošna združenja, zbornice in skupnosti za cene. Sporazumi so lahko »o merilih za oblikovanje cen« ali »o paritetah med cenami posameznih proizvodov in storitev«, kjer je to nujno zaradi tesne medsebojne povezanosti v proizvodnji. Spremembe bodo možne le do okvira dogovorjene politike cen za končne proizvode. Skupnost za cene

bo samo spremljala izvajanje sporazumov;

— **stranski žagarski proizvodi** (odpadki, žagovina) ter lesena galanterija in drugi manj pomembni končni proizvodi pa bodo izvzeti iz neposredne kontrole cen. Potrebna bodo samo obvestila o cenah.

Glavni naši izdelki, to so: sobno in stavbno pohištvo, žagan les in vse ostalo so izpuščeni iz predloga zbornice, kar naj pomeni, da bodo vsem tem izdelkom **cene še vnaprej zamrznjene**, čemur nasprotujemo. Predlog splošnega združenja kot dopolnitev dogovora je, naj bi se cene pohištva oblikovale svobodno (ponudba je že večja od povpraševanja), za žagan les pa naj bi se dogovarjali proizvajalci in porabniki s samoupravnim sporazumom (merila ali pariteta). Ali bo pobuda in naša zahteva sprejeta, še ni znano. V zvezi s cenami gozdnih sortimentov je v programu, da se v drugem polletju 1983 pripravi dolgoročna politika cen. V naslednjih dneh sklepajo o tem ZIS, Zvezna skupnost za cene in Zvezna gospodarska zbornica.

INTERNE CENE V SOZD

Cena hlodovine bo dogovorjena z dolgoročno politikom, za ostale iz-

delke v medsebojno povezani proizvodnji pa naj bodo cene odvisne od dogovorjeno postavljenih paritet. To naj bi bil globalni oz. vhodni odnos, ki ga bo potrebno dopolniti še z povratnimi učinki plasmaja končnih proizvodov na trgu (skupni prihodek). Paritetni odnosi so nam znani, saj smo jih že uporabljali npr. faktor 2.15 za hlodovino — žagan les 30 % od cene hlodovine za žamanje itd.

V letu 1982 so naše članice le v nekaj primerih pridobile soglasje za spremembo cen. Največ je uspelo Celulozi. Vhodni stroški so naraščali skoraj dvakrat hitreje od cen naših izdelkov, posebno pri barvah, lakih, lepilih, kartonski embalaži, okovju, furnirju, rezervnih delih in lesni surovini.

Nekaj naših DO ima vložene zahteve za nove proizvode, proizvajalci pohištva pa premišljujejo celo o posameznih znižanjih, seveda občasnih (reklamne prodaje ipd.) V letnih planih za 1983 naše OZD planirajo 10—14 % porast cen za končne izdelke, že sedaj pa posamezni dobavitelji vhodnih materialov dosego za svoje materiale višje stopnje podražitev. Kdaj in kje se bodo ta neskladja izravnala in izsiljevanja ustavila, še ni poznano. R. GAŠPERŠIČ

V letu 1982 je Aero — Medvode prevzel pokroviteljstvo nad KUD Oton Zupančič iz Sore

Naj na kratko predstavimo Kulturno umetniško društvo »Oton Zupančič« iz Sore. Na svojih področjih ne zajema le petje, ampak tudi uspešno dejavnost folklornih skupin, dramske in recitatorske sekcije, v katerih sodeluje okoli 90 članov. Posebno smo veseli, da je v letu

Aero—TOZD Medvode prevzel pokroviteljstvo. Veliko članov je zaposlenih prav v Aeru, kar še tesneje povezuje amatersko ustvarjalnost s pokroviteljstvom. V KUD-u sodelujejo prav vsi: od učencev, dijakov, študentov, delavcev, kmetov, pa vse do intelektualcev, ki jih glasba in petje navdušuje. Letos praznuje društvo 30 let petja, 10 let pionirske folklorne skupine in 5 let mladinske folklorne skupine. Na novo je ustanovljen tudi podmladek mladinske folklorne skupine. V vse te obletnice je vloženo veliko truda, še več vaj, saj lahko le s tem dokažemo, da je društvo aktivno. Za svojo aktivno delo je bilo društvo odlikovano z državnim odlikovanjem RED ZASLUG ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO.

Da društvo dosega uspehe kažejo številni nastopi in gostovanja. V izmenjavi kulturnih skupin pobrate-

nih občin Ljubljana—Šiška in Kavadarcev je bila mladinska folklorna skupina izbrana za gostovanje v Kavadarcih. Z nami je bil tudi narodno zabavni ansambel Veseli Šentvidčani. Skupini sta skupaj navduševali množice. Prav tako je mladinska folklorna skupina z Veselimi Šentvidčani sodelovala na mladinskem srečanju evropskih glasbenih skupin »Eurotreff Musik«, ki je bilo v Ulmu

v Zahodni Nemčiji. Z nepozabnimi doživljaji, s novimi poznanstvi naših evropskih sovrstnikov smo se vračali v Medvode.

Pevski zbor, moški, ženski in mešani so skupno s folklorno skupino gostovali na samostojnem koncertu v Klani. Klana je pobratena s KS Medvode. Pa niso le gostovali, bili so tudi gostitelji.

Delo društva in vzpon sta strma.

30-let je kratka doba, vendar je tako bogata na ustvarjalnosti, kar dokazujejo številna priznanja. Za celo društvo pa je največje priznanje to, da je prisotno v srcih poslušalcev in njihovih sodelavcev. Tudi številna gostovanja kažejo, da smo uspeli že v marsičem, zato naj z novim elanom gradimo na mladini tisto, kar so vložili v slovensko zakladnico naši predniki.

FRANC PLEŠEC

Kulturno umetniško društvo Oton Zupančič Sora Medvode

Zimske igre SOZD GLG na Zelenici

Letos so se že petič zaporedoma zbrali tekmovalci vseh članic na zimskih igrah za prvenstvo SOZD v veleslalomu in smučarskih tehik. Organizator letošnjih tekmovanj je bil ZLIT iz Tržiča, ki je 19. 3. 83 organiziral igre na pobočjih Zelenice. Letos je presnetila množica udeležencev, saj se je v veleslalomu pomerilo preko 200 tekmovalk in tekmovalcev v vseh starostnih kategorijah, v smučarskih tehik pa 46. Skoraj 250 nastopajočih je dalo prireditvi značaj množičnosti in kaže na to, da je podobna tekmovanja potrebno organizirati tudi v bodoče.

Zelo so se izkazali organizatorji iz Tržiča, ki so vsem nastopajočim zagotovili dobre pogoje na progi, še posebej pa so se izkazali na zaključni prireditvi v Hotelu Kompas na Ljubelju. Ne samo, da so vzorno organizirali zaključno prireditev s podelitvijo kolajn, diplom in prehodnih pokalov, temveč so delavci ZLIT-a nastopajočim podelili po žrebu mnogo svojih izdelkov iz njihovega proizvodnega programa.

Organizatorjem iz ZLIT-a zahvala in čestitke.

V tekmovalnem pogledu je letos slavila močna ekipa iz Alplesa, ki je osvojila prehodni pokal za skupno uvrstitev tekmovalcev v veleslalomu

in tehik, prehodni pokal v tehik pa je osvojila ekipa LIP-a Bled.

Poleg omenjenih dveh ekip je ekipno napredoval zlati GG Kranj, ki je osvojil tretje mesto v veleslalomu, tehik in skupno.

Množičnost in dobro obiskanost skupnih prireditev se bo zagotovo odrazila tudi na letnih igrah SOZD »GLG«, ki bodo letos 28. maja na Bledu v organizaciji Gozdnega gospodarstva Bled.

EKIPNO — VELESALOM IN TEKI

	Teki	VSL	Skupaj
1. ALPLES			
ŽELEZNIKI	38	144	182
2. LIP BLED	40	130	178
3. GG KRANJ	24	115	139
4. GG BLED	18	105	123
5. JELOVICA	13	96	109
6. ZLIT TRŽIČ	11	95	106
7. AERO			
MEDVODE	—	92	92
8. GRADIS	19	60	79

Ženske nad 30 let:

1. PRAPROTNIK Marija GG Bled
2. ŠTURM Francka ALPLES
3. ŠMID Verona ALPLES

4. VEBER Anica LIP Bled
5. KAISER Jasna LIP Bled

Ženske do 30 let:

1. SKRT Meta ALPLES
2. PREZELJ Majda ALPLES
3. STANOVNIK Janja GRADIS
- LIO Škofja Loka
4. ŠIFRER Ana LIP Bled
5. RANT Justina GRADIS-LIO

Moški nad 45 let:

1. LAKOTA Peter GG Bled
2. KALAN Jože ALPLES
3. OMAN Anton GRADIS-LIO
4. PRIMOŽIČ Franc GG Kranj
5. JAMNIK Avgust JELOVICA

Moški od 36 do 45 let:

1. ŠMID Janče ALPLES
2. HOČEVAR Franc AERO
3. DOVŽAN Janez ZLIT Tržič
4. TROJAR Srečo LIP Bled
5. MIKLAVC Ivan JELOVICA

Moški od 28 do 35 let:

1. PREZELJ Milan ALPLES
2. MEGLIČ Tone GG Kranj
3. PERKO Ivan ZLIT
4. ŠMID Stane LIP Bled
5. HABJAN Miha ALPLES

Moški do 27 let:

1. ROZMAN Milan GG Kranj

2. TERAŽ Mirko LIP Bled
3. TOMAŽIN Janez AERO
- Medvode
4. PINTAR Rado ALPLES
5. GOLJA Marjan ALPLES

TEKI:

Ženske nad 30 let:

1. KUSTEC Lidija JELOVICA
2. ŠMID Verona ALPLES
3. MENCINGER Cilka LIP Bled
4. RISTIČ Albina LIP Bled
5. PRAPROTNIK Anica LIP Bled

Ženske do 30 let:

1. JOŠT Metka GG Kranj
2. RANT Justina GRADIS-LIO
3. STANOVNIK Janja GRADIS-LIO
4. GOSAR Heda GG Kranj
5. JAN Urška LIP Bled

Moški nad 35 let:

1. LAPAJNE Franc LIP Bled
2. KALAN Jože ALPLES
3. OBLAK Ciril GRADIS-LIO
4. VOJVODA Lovro LIP Bled
5. ŠMID Janče ALPLES

Moški do 35 let:

1. LAPAJNE Mirko LIP Bled
2. GAJFAR Franc ALPLES
3. LOTRIČ Vinko ALPLES
4. FAJFAR Ivan ALPLES
5. JELENC Ludvik ALPLES

S. ERZAR

Vloga sindikata pri reševanju in preprečevanju konfliktnih situacij v OZDIH

Izsiljeni sestanki, protestne prekinitve dela, štrajki ali pa — kot pravi zakon o združenem delu — spori, ki jih ni mogoče rešiti po redni poti, so različna imena za konfliktno situacijo v ozdih. Skupno jim je, da so razlogi in povodi, ki pripeljejo do njih, podobni. Zakon o združenem delu v načelu ne predvideva, da bi lahko prišlo do takšne situacije, kjer bi zaradi spora nastale ali motnje pri delu ali motnje v samoupravnih odnosih. Vendarle do takih situacij prihaja.

Zdaj, ko zaostrene gospodarske razmere in administrativni ukrepi pritisnjajo na dohodek in osebne dohodke, pa jih je še več kot sicer. Tako kot konfliktno situacijo izražajo težnja delavcev, da branijo tisti del dohodka, o katerem lahko še relativno samostojno odločajo (čeprav to objektivno krepi mezno miselnost), pa lahko ob temeljitejši razčlembi ugotovimo, da so osebni dohodki največkrat le povod za izsiljene sestanke ali protestne ustavitve dela. Naknadno se ponavadi pokaže, da je bilo v taki organizaciji marsikaj narobe. Ali je šlo za slab sistem nagrajevanja, neobveščeno o bistvenih vidikih pridobivanja in delitve dohodka, ali pa za nestrokovnost in neodgovornost, slabo delo poslovnih organov in strokovnih služb. Pa še nekaj drugega — delavci (in skorajda v vseh primerih gre za delavce iz neposredne proizvodnje) so

v teh primerih posredno pokazali, da mislijo, da problemov ni bilo mogoče rešiti po redni samoupravni poti (žal ni na razpolago natančnih podatkov, koliko so sporne zadeve poskušali reševati prek samoupravnih organov). In ne nazadnje, v marsikateri organizaciji do izsiljenega sestanka ali protestne ustavitve dela ni prišlo kar čez noč. Se pravi, marsikaj je kazalo na negativno razpoloženje med posameznimi skupinami delavcev, nekatere pomembne zadeve so prepočasno reševali in podobno. Tu zdaj pridemo do logičnega vprašanja: kaj pa družbenopolitične organizacije? Kaj je delal na primer sin-

dikat? Iz razpoložljivih podatkov je razvidno, da so sindikalne organizacije v posameznih primerih ukrepale sila različno. Res je, da vsakokratne okoliščine v mnogočem narekujejo ravnanje izvršnega odbora sindikalne organizacije in njegovega predsednika, pa vendarle — zakon o združenem delu dosti natančno opredeljuje vlogo sindikata pri reševanju sporov, ki jih ni bilo mogoče rešiti po redni poti.

Predsedniki izvršnih odborov morajo stalno spremljati politične razmere in odnose v svoji organizaciji ter jih analizirati v okviru sindikalne organiziranosti. Ko se v organizaciji

pojavi znaki kršitev samoupravnih odnosov, predsednik takoj skliče izvršni odbor, da bi se dogovorili za način ukrepanja oziroma politične akcije. Predsednik naj vztraja, da se spor reši sporazumno po redni poti in da se odpravijo vzroki za nastale motnje v samoupravnih odnosih. Predsednik o motnjah obvesti vse pristojne v tozdu in delovni organizaciji ter občinski svet ZS. Skupaj z izvršnim odborom pa je predsednik odgovoren za pravočasno obveščanje delavcev in celotnega kolektiva o nastalih razmerah in predlogih za rešitev spornih vprašanj.

MATJAŽ KEK

Sejem v Kranju — Predstavitev programov iz masivnega lesa za izvoz Garniture: ALLES, ZLIT, GRADIS